...СНОДАРАЙХИДАЙ УРЯА ХАЛУУНААР ДЭМЖЭГДЭНЭ

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

40-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Улаан-Үдын горкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 30 (10091) | 1963 оной февралиин 5, вторник | Сэн 2 мүнгэн

* * *

...ан-Үдын үйлэдбэ- ...управлениин Эрхи- ...совхоз бүгэдэ ара- ...социалис мүрысөөн- ...олсобо

...дай дун. согсолхо, ...бэлүүлхэ зорил- ...йлхо суглаануудай ...ід дээгүүр боложо ...одарай -хизаарай ...лэдбэриин управ- ...удай, совхозуудай ...худөө ажахын мэр- ...радиогоор дамжуу- ...ди толилогдобо. Эр- ...худэлмэришэд, мэр- ...уряатай танилсан, ...мал ажалай, тарян ...нуудые элбэг ехээр ...мандалда оруулха ...арадай мүрысөөндэ ...бэ.

...то совхозой отделе- ...хүтэлбэрилэгшэ- ...шүүлэй хабаадал- ...на комитедэй, ди- ...седани боложо, жэ- ...хэлсэгдээ, 1963 ...уялганууд баталагдаа. ...үдэрнүүдтэ һаали- ...шубуушадтай хөө- ...һанамжа дурад- ...да абтаһан, хүн бү- ...уялгануудаа тодор- ...Эдэ бүгэдые хамтад- ...партком, дирекци ...ри гаргаба.

...ҮҮР АШАГЛАХА

...ай ажахы байһан ...тын ажалшадта ого- ...ехээр үгэхэ гээшэ ...ришэдэй гол зорил- ...ээ эдэнэр энэ жэлдэ ...овощ, 200 гектарта ...ха гэжэ шиидээ.

...эл энэ шухала һал- ...табигдаагүй дээрэһээ ...үгэрсэ муугаар ур- ...хамтадаа 38 га үгэрсэ ...тэрэнэй миил 7 гек- ...аса хуряагдаһан, бэ- ...һон байха юм. 31,5 ...тарижа, гектарай 130 ...хуряаһан байна.

...оо алдуу эндүүе даб- ...жэлдэ тарилгадаа эр- ...а, түрүү огородшодой ...нөөр хэрэглэхэ гэ- ...ургаса абахын тула ...үйлэдбэриин управле- ...изм» колхозой суута ...женжап Пурбуевагай ...ха гэжэ шиидэнхэй.

...хэрэглэгдээгүй бай- ...заһабарилжа, тарил- ...ажэ байна.

...йгша ондо гүрэндөө ...центнер овощ, 2800 ...абха тушааха гэһэн ...ба. Энэнь үнгэрэгшэ ...хоёр дахин шахуу ехэ

...совхоз 720 үнеэтэй, саа- ...нь тоо бүри олошорхо ...шэмэтэ тэжээл ехэ ...жо байна. Урда жэл- ...уза ургуулжа шададаг- ...шадые ёһын тэдыдэ ...иие ажалһаань саг ...шадаг, тодорхой туһа ...һан юм. Энэ алдуугаа ...йгша ондо 500 га ку- ...гэжэ түсэблэнхэй.

...ынгаа солото куку- ...шэгээр ажаллан, энэ ...бүриһөө адагынь 200 ...даража абаха зорилго ...гэжэ кукурузашад Ним- ...амба Дондуков гэгшэд

...шад «Заокский» сов- ...тор И. Жирновой жэ- ...устаа 100 га кукуруза ...хажуугаар наран сэсэг, ...ай свёкло тарилсаханъ. ...совхозой кукурузашад ...поли дээрээ наг шэб- ...лэгүй байһаар. Энэнь

Совхозой хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэдэй социалис уялгануудһаа

Адуу малаа һайнаар ондо оруулжа, 100 эхэ малһаа 100 хурьга, 88 тугал, 65 унага түлжүүлээд, энэ жэлдэ эбэртэ бодо малай тоо 8 процентээр, тэрэ тоодо үнеэдэй тоо 20 процентээр, хонидоо 18 процентээр олошоруулха. Жэлэй эсэстэ 35200 тахяатай, 250 гахайтай, тэрэ тоодо 170 эхэ гахайтай, 260 адуу моритой болохо.

Малаа олошоруулхынгаа хажуугаар 1963 ондо бүхыдөө 3150 центнер мяха абаха гэхэ гү, али үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ 52 процентээр дээшэлүүлхэ. Бүхыдөө 14500 центнер һү һаажа, тэрэнэйнгээ 10600 центнерыень гүрэндэ худалдаха. Үнеэн бүриһөө жэлдэ 1840 килограмм һү һааха. Хонин бүриһөө 2,8 килограмм нооһо хайшалжа, гүрэндөө 320 центнер нооһо тушааха гэхэ гү, али нёдондонойхиһоо 90 центнерээр ехэ болгохо. Тахяа бүриһөө 100 үндэгэ абажа бүхыдөө 2 миллион 500 мянган үндэгэ суглуулаад, 1.500 мянгыень гүрэндэ худалдаха, тахяагай дальбараа олоор дэгжээжэ, хамта 200 центнер шубуунай мяха абаха.

Ниитынгээ малые тэжээлээр хүсэд хангаад, гүрэндөө 2500 центнер таряа, 2800 центнер хартаабха, 8000 центнер овощ худалдахын тула ороoһото ургамалнуудай тарилгые 600 гектараар үргэдхэжэ, шэниисэ нёдондонойхиһоо 4 дахин ехэ тарижа, га бүриһөө 10 центнер ургаса хуряаха, 500 гектарта кукуруза, 100—горох, 200—хартаабха, 100 гектарта овощ һуулгаха. Энэ жэлдэ 200 га шэнэ газар элдүүрилхэ, 1200 гектар намарай паар хахалха.

Хабарай тарилгые эрхимээр үнгэргэжэ, баян ургаса абахын тула трактор, машинануудаа мартын 1 болотор заһабарилжа дүүргэхэ, хабарай тарилгын эхилтэр поли дээрээ 3000 тонно наг шэбхэ гаргаха, үрэһеэ тарилгын шанарта хүргэхэ.

(Эрхирэгэй совхозой хүдэлмэришэдэй суглаанууд дээрэ баталагдан абтаа).

тэдэнэй ехэ дутагдал болоно. Совхозой дирекци, партком кукурузашадтаа анхарал табижа, эдэ үдэрнүүдһээ наг шэбхэ зөөлгэхэ бэзэ гэжэ найдагдана.

Эрхирэгэй совхоз 27 мянга гаран тахяатай юм. Тиимэһээ тэдэндэ ороoһо таряа, шэниисэ ехэ хэрэгтэй болохо байна. Мүн гүрэндөө 2500 центнер таряа тушаагаад, ажахы доторойнгоо хэрэгсэлдэ үлөөхын тула байгша ондо орооһото ургамалнуудайнгаа тарилгые 600 гектараар үргэдхэжэ, 2100 гектарта хүргэхэнь. Тэрэ тоодо шэниисэ дүрбэ дахин ехые тарижа, гектарай 10 центнерһээ бага бэшэ ургаса абахаар хараалба.

Таряа ехээр тарихын тула 200 гаран гектар шэнэ, залууг газар хахалха, ерэхэ намартаа 1200 гектар эртын паар элдүүрилхэ уялга абаба.

—, Хоёрдохи отделениеэ үраһа ургуулдаг ажахы болгожо, энэ жэлһээ эхилэн, тарилгаяа имагтал сортовой үрэһөөр хэхэ зорилготойбди. Уһалагдадаг газараа хүсэд хэрэглэхэ, гол горхонууд дээгүүр хаалта боолто бариха, һубаг татаха талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ. Мүнөө 6 шэнэ трактор абаабди. Тиимэһээ газараа һайнаар элдүүрилхэ, бүхы хүдэлмэреэ саг соонь бүтээхэ аргатайбди. Эдэ бүгэдэмнай баян ургаса абаха хэрэгтэ туһалха байха,—гэжэ совхозой главна агроном нүхэр Маханов тэмдэглэбэ.

МАЛ АЖАЛАЙ АШАГ ШЭМЭ ЭРИД ЕХЭЭР АБАХЫН ТҮЛӨӨ

МЯХА, һү, нооһо, үндэгэ ехээр абадаг болохо асуудалда малшадай суглаанууд, парткомой, дирекциин заседани дээрэ гол анхарал хандуулагдаба. Юуб гэхэдэ, үнгэрэгшэ жэлдэ элдүүриин газарай 100 гектар бүриин оройдоо 10,8 центнер мяхан, 46 центнер һүн, 122 килограмм нооһон абтаһан байгаа бшуу.

Имэ байдалые саашадаа тэсэхын аргагүй. Юу хэлтэйб? Энэ асуудал хүн бүхэнэй һанаае зобооно. Үни удаан зүбшэһэнэй һүүлээр зохисотой хэмжээнүүд тодорхойлогдоо.

Краснодарайхидай уряада харюу болгон, 1963 ондо 3150 центнер мяха абаха гү, али нёдондонойхиһоо 52 процентээр дээшэлүүлхэ уялга абаба.

Энээниие бэелүүлхын тула үбэлэй эртын тугал, хурьгадаа һайнаар түлжүүлжэ, 10—11 һаратайдань гүрэндэ тушаахаар болгохо гэжэ шиидэ.

— Буруу, түлгэнүүдые үбэлжүүлэнхаар, үнеэдые, эхэ хонидые тэжээжэ гараһан дээрэ, — гэжэ парткомой секретарь нүхэр Модоров, совхозой главна зоотехник нүхэр Воронин гэгшэд мэдүүлбэ.

Тиигээд энэ үбэлэй эртын 400 тугал, 800 хурьга һайнаар томо болгожо, ерэхэ үбэлжэлгын эхилтэр тугалнуудаа 260—270 килограммтай, хурьгадаа—32—35 килограммтай болгохоор хараалаа. Энээниие бэелүүлхэ арга боломжо гүйсэд бии. Мүнөө энэ совхоз үбһэ тэжээлээр элбэг. Дүй дүршэлтэй тугалшад, хурьгашадшье бии. Жэшээнь, тугалшан Ц. Эрдынеева үнгэрөөшэ январь һарада тугалнуудайнгаа шэгнүүрые сүүдхэдэ дунда зэргээр 724 граммаар нэмээгээ.

Энэ тугалшанай дүй дүршэлые бүгэдын шадабари болгохо, тугал, хурьгадые һайн тэжээлээр хангаха гэжэ хэлсэбэ.

Шубуунай мяха нилээд ехээр абаха аргатай. Совхоздоо бии байгаа инкубатор хэрэглэжэ, энэ жэлдэ 80 мянган дальбараа дэгжээхэ, эмэ тахяануудайнгаа тоое 35 мянгада хүргэхэ, 200 центнер шубуунай мяха абаха гэбэ.

Хойто жэлдэ мяха абалгаяа дээшэлүүлхэ зорилгоор совхоздоо гахайн фермэтэй болохоор хараалба. 1964 оной эхиндэ адагынь 50 гол эхэ гахайтай, нэгэ түрүүлээд үүсэлхэ 150 эмэ гахайтай байха гэжэ тогтоогоо.

Үнеэдэй тоо олошоруулһанай, үнеэн бүриһөө 1840 литр һү һааһанай ашаар байгша ондо 14500 центнер һү һааха гэхэ гү, али энэнь нёдондоной найма һарынхиһаа 65 процентээр ехэ болохо. Һү һаалгые иимээр дээшэлүүлхын тула үнеэдээ һайнаар эдеэлүүлхэ, оролдосотойгоор харууһалха, түрүү арга дүршэл, эрдэм наукын туйлалтануудые үргэнөөр хэрэглэхэ гэлсээ. Илангаяа үнеэдэй тэжээлдэ мочевинэ нэмэжэ үгэхөөр хараална.

— Манай отделениин һаалишад энэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 1870 килограмм, нүхэр Амбаевай даадаг гүүртынхид 1900 килограмм һү һаахаар шиидээ. Тиимэһээ гурил уһанда худхажа бурдууг болгоод, һү ехэтэй үнеэдтээ үгэнэбди,—гэжэ 2-дохи отделениин эрхилэгшэ нүхэр Постников мэдүүлбэ.

— Бидэнэр дааһан үнеэн бүриһөө 2200 килограмм һү һаахабди,—гэһэн социалис уялга совхозой түрүү һаалишад Базаржапова, Дылыкова, Ширапсынгеева, Голышева гэгшэд абаба.

Хурьгадые гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлхэ хэмжээнүүдые совхозой дирекци бүри үнгэрэгшэ намарһаа абажа эхилһэн юм. Эхэ хонидой бүхы 8 отарада 30—40 метр утатай дулаан байра бариһан байна. Мүнөө эндээ шэнэ түл абана. Һүүлэй мэдээгээр совхозой отарануудта 2200-гаад хурьган абтаад, һайнаар түлжүүлэгдэжэ байнхай.

Хэрбээ нёдондо эндэхи хонишод 100 хонин бүриһөө миил 60 хурьга абажа томо болгоһон байбал, мүнөө жэлдэ хонин бүриһөө хурьга түлжүүлхэ зорилго урдаа табяа. Тиигэжэ хонин һүрэгөө энэ жэлдэ 18 процентээр олошоруулха хүсэлтэй.

Совхозой эрхим хонишод Иннокентий Евсюковой, Рахмазян Валеевэй бригаданууд 100 хонин бүриһөө 100 хурьга түлжүүлжэ, хонин бүриин 3—3,3 килограмм нооһо хайшалха зорилготой.

Совхозой шубуушад ехэ уялга абаба. Тэдэнэр энэ жэлдэ 2 миллион 500 мянган үндэгэ абажа, тэрэнэйнгээ 80 мянгыень дальбараа болгохо хүсэлтэй. Тиигэжэ шубуушад тахяа бүриһөө 100 үндэгэ абахаар хараалба. Эдэнэрэй уялгаяа дүүргэхэнь лабтай. Юуб гэхэдэ, эндэхи эрхим шубуушан Галина Орлова нёдондо тахяа бүриһөө 125 үндэгэ абаһан юм. Мүнөө тэдэнэр гидропонно аргаар таряа ургуулжа, тахяануудаа эдеэлүүлнэ. Мүн саашадаа тахяануудтаа саһанай үһа уулгаха гэжэ хэлсэбэ.

Мал ажалай ашаг шэмэ ехээр абахын, үнеэдэй, эхэ хонидой һубайралгатай эрид тэмсэхэ, искусственна үрэжүүлгын пунктнуудай хүдэлмэриие эрид һайжаруулха хэмжээнүүдые хараалаа. Мүн малай олон байра энэ жэлдэ бүтээгдэхээр түсэблэгдэнхэй.

Байгша ондо нёдондонойхиһоо 90 центнерээр ехэ нооһо гүрэндэ тушааха гэхэ гү, али хонин бүриһөө 0,5 килограмм ехээр хайшалха зорилго табиба.

***

— Абаһан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлхын тула бүгэдөөрөө оролдохо ёһотойбди. Электрын хүсэнэй таһалдахада, уһаяа бүлэжэ шадахаяа болёод, мүн хэдэн үдэр бардаа асарангүй байхада, үнеэдэй һү шэмэ татана. Малые уһаар таһалдуулха ябадал саашадаа гаргаха ёһогүйбди, —гэжэ 1-дэхи отделениин эрхилэгшэ нүхэр Чимитов мэдүүлбэ.

Һаалишадай дунда эмхидхэлэй, ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха, һүнэй тоһолигые фермэ бүхэндэ гаргажа байха, һаалишад, малшадай эрилтэнүүдтэ анхаралтайгаар хандаха, мэргэжэлтэдэй үүргэ дээшэлүүлхэ тухай совхозой директор нүхэр Нимаев хэлээ.

Үнгэрэгшэ январь һарада үнеэн бүриһөө 191 килограмм һү һааһан нүхэр Голышева, 186 килограмм һааһан нүхэр Батуева гэгшэдтэ улаан вымпел барюулагдажа, мүнгэн шан үгтэхэ болоо.

Краснодарайхидай уряае бүрин дэмжээд, энэ жэлдэ абаһан социалис уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын тула бүхы хүсөөрөө оролдохобди гэжэ совхозой хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд мэдүүлбэ.

Б. ГЫЛЫКОВ,
манай тусхай корр.

Эрхирэг нютаг.

— Нүхэд, ехэхэн лэ мүрысөөн болохо гээ байна. Кукурузаяал һайнаар ургуулжа үзэе,— гээд, Нимбу Нуриев бэшэндээ хандана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ (баруун гарһаа): Эрхирэгэй совхозой кукурузашан Н. Нуриев, 3-дахи отделениин һаалиин фермые даагша Ц. Нимаев, кукурузашан Д. Дондуков, шахамал үхэрнүүдые харууһалдаг малшан Д. Дамбаев гэгшэд краснодарайхидай уряа бэшэгтэй танилсажа байна.

Авторай фото.

РСФСР-эй, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДҮҮДТЭ, НЮТАГАЙ СОВЕДҮҮДТЭ АРАДАЙМНАЙ ЭРХИМ ТҮЛӨӨЛЭГШЭД ДЭБЖҮҮЛЭГДЭНЭ

Эрхим нүхэдөө дээдын засагта

Эдэ үдэрнүүдтэ Гусиноозерск городой ажалшад ехэл хүхюун зугаатай, баяр баясхалангай оршон байдалда оролдолго хэшээлээ улам бадаруулжа байна. Һаяхан эндэхи оёдолой фабрикын уужам, һаруул цех соо олон хүн сугларба. «РСФСР-эй Верховно Соведтэ, Буряадай АССР-эй Верховно Соведтэ, нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтые ажалай шэнэ амжалтануудаар угтая!» гэһэн уряа улаан бүд дээрэ аржыса бэшэгдэжэ татагданхай, олониитын анхарал хандуулна.

Фабрикын түсэблэгшэ Лидия Ивановна Максимова түрүүлэн трибунада ерээд, нүхэдтөө хандан иигэжэ хэлээ:

—РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудаар КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр **Н. С. Хрущевые,** РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр **Г. И. Вороновые,** Зэдын «Коммунизм» колхозой хонишон нүхэр **Г.-Ц. Г. Цыремпиловае** дэбжүүлхэ гэһэн Зэдын «Коммунизм» колхозой гэшүүдэй, Борьёогой совхозой ажалшадай дурадхалые һайшаан дэмжэнэб,—гэжэ хэлэхэдэнь, зал соо альга ташалган нэершэбэ.

Удаань оёдолшон нүхэр Семенова, мүн бусад нүхэд үгэ хэлэхэдээ, Л. И. Максимовагай дурадхалые халуунаар дэмжэбэд.

***

Галуута-Нуурай шахтоуправлениин 7/8 шахтын шахтёрнууд болон бусад хүдэлмэришэд конторо соогоо сугларaa. Сэлэнгын промышленна управлениин партийна комитедэй хүдэлмэрилэгшэ Петр Иванович Собянин суглаа нээбэ. Тиигээд шахтрайоной начальник нүхэр Швец үгэ хэлэхэдээ:

—Шахтын һунгуулиин округһоо манай алдарта шахтёр, эрхим нүхэр, Социалис Ажалай Герой **Гармажаб Дабаевич Тучиновые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхые дурадханаб,—гэжэ мэдүүлбэ.

Тэрэнэй һүүлээр Галуута-Нуурай шахтоуправлениин парткомой секретарь Сергей Георгиевич Скворцов болон бусад үгэ хэлэжэ, нүхэр Швецэй дурадхалые һайшаан дэмжээд, һаналаа нэгэдэхыень уряалба. Зал соо альга ташалган нэгэн доро нэрьежэ, баярай үгэнүүд соностоо.

Гармажаб Дабаевич Тучинов арба гаран жэлэй туршада Галуута-Нуурай шахтануудта хүдэлжэ, ажалай үльгэр жэшээ харуулан, нүхэдэйнгөө дунда хүндэтэй болонхой. Гармажаб Тучиновай хүтэлбэрилдэг проходчигуудай бригада социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоод, ходо түрүүлжэ ябадаг. Үнгэрөөшэ жэлдэ тэрэнэй бригада түсэб, уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ, проходчигуудай мүрысөөндэ түрүүлэн дамжуулгын Улаан тугта хүртөө һэн. Тэрэшэлэн энэ жэлэй январь һарадашье ехэ амжалта туйлаа. Нүхэр Тучинов бригадаяа шадамараар хүтэлбэрилжэ, ажалай жэшээ харуулжа байхын хажуугаар, ниитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаададаг, дүй дүршэлөө залуушуулда дамжуулан үгэхэ гэжэ оролдодог хүн юм.

Р. Балданов,
манай корр.

Сэдьхэлэйнгээ гүнһөө дэмжэбэ

Буряадай Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ драмын театрай артистнарай суглаае партийна бюрогой секретарь Георгий Федорович Лосев нээгээд, Буряадай АССР-эй габьяата артист П. Н. Николаевта үгэ үгэбэ.

— Таанад минии хэлэхэ юумые үни таажархинхай байналта даа. Маанадай үхибүүдэй, бүхы дэлхэйн ажалша зоной үри хүүгэдэй үглөө бүхэндэ иимэл амгалан сагай нара угтахын түлөө, маанадые һаруул һайхан байра байдалтай жаргахын түлөө бүхы хүсэ шадалаа гамнангүй оролдожо ябадаг марксист-ленинец Никита Сергеевич Хрущевые Россингаа Федерациин дээдэ засаг түрын зургаанда дэбжүүлхэ гэһэн дурадхалые халуунаар дэмжэнэб.

— Улаан-Үдын 782-дохи һунгуулиин округһоо Федерациингаа дээдэ засаг түрэдэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Леонид Ильич Брежневые дэбжүүлхэ гэһэн һанамжые сэдьхэлэйнгээ гүн гүнзэгыһөө дэмжэнэб,— гэжэ артист С. Д. Будажапов хэлэбэ.

Удаань РСФСР-эй Арадай артистка Н. С. Гендуновада үгэ үгтэбэ.

— Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай дээдэ һургуулиинхидай, мүн тэрэшэлэн Улаан-Үдын вагонно депогой коллективэй дэбжүүлһэн Т. Е. Синцовагай кандидатурые бүхы сэдьхэлһээ һайшаанаб. Нүхэр Таисия Егоровна Синцова намдал адли юрын эхэнэр, намдал адли эхэ хүн. Манай найдабари харюулжал шадаха хадань станогой дэргэһээ Россингаа Федерациин парламентда дэмжүүлэгдэбэ ха юм. Манай Совет орондо хүн бүхэн иимэл үргэн эрхэтэй бшуу.

Удаань артист Д. Б. Бутуханов үгэ эрибэ.

— Фрол Романович Козловые РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхэ гэһэн һанамжа дэмжэнэб. Минии һанамжые манай театрай коллектив һайшааха бэзэ,—гэжэ найдаба.

Иигэжэ РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудаар Улаан-Үдын һунгуулиин 782-дохи округто **Никита Сергеевич Хрущев, Фрол Романович Козлов, Леонид Ильич Брежнев** болон **Таисия Егоровна Синцовагай** баллотировалагдахаар зүбшөөлөө үгэхыень гуйха тухай тогтоол артистнар суглаан дээрээ абаба.

С. Банзаракцаев.

Багшанарай зүгһөө

Улаан-Үдын 3-дахи дунда һургуулиин багшанарай болон хүдэлмэрилэгшэдэй суглаан боложо, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадые дэбжүүлхэ асуудал зүбшэн хэлсэбэ.

Эгээл түрүүлэн һургуулиин директор Матвей Леонтьевич Розенраух үгэ абаад:

—Һунгуулиин 5-дахи Некрасовска округһоо Буряадай республикын засагай дээдэ органдо манай хүндэтэ нүхэр багша **Агния Зангеевна Яжиновае** дэбжүүлхые дурадханаб,—гэбэ.

Агния Зангеевна 24 жэлэй туршада таһалгаряагүйгөөр арадай гэгээрэлдэ ажаллажа ябахадаа, үхибүүдые хүмүүжүүлхэ, тэдэндэ эрдэм бэлиг эрхим һайнаар ойлгуулха ехэхэн дүршэлтэй болоһон байна. Энэ нүхэрнай габьяата ажалайнгаа түлөө дээдын зургаануудай магтаал хайрада олон дахин хүртэһэн байха юм. Мүнөө Агния Зангеевна манай һургуулиин эхин классуудта багшална. Нёдондо жэлэй һуралсалай үедэ тэрэнэй даажа абаһан 4-дэхи класс һуралсалаараа болон журамаараа һургуули соогоо ходоод нэгэдэхи һуурида ябаа.

Гадна нүхэр Яжинова Буряадай АССР-эй Верховно Сүүдэй арадай заседатель юм.

Үгэ хэлэһэн багшанар В. М. Николаева, С. А. Григорьева, В. П. Афанасьева болон бусад А. З. Яжиновагай кандидатурые бүримүһэн дэмжэхэ зуураа, тэрээн тушаа һайшаалай үгэнүүдые хэлэжэ, найдабариемнай харюулха гэжэ мэдүүлбэд.

Б. Жанчипов.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшоор, Буряадай АССР-эй хүдөө ажахын продуктнуудые абаха, бэлэдхэхэ министрээр нүхэр В. И. Дубровскиие томилхо тухай

Нүхэр Дубровский Василий Ивановичые Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшоор, Буряадай АССР-эй Хүдөө ажахын продуктнуудые абаха, бэлэдхэхэ министрээр томилхо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ,
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Ч. ДОРЖИЕВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан. 1963 оной февралиин 4.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Нүхэр Г. П. Тюменцевые Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшын, Буряадай АССР-эй Хүдөө ажахын продуктнуудые абаха, бэлэдхэхэ министрэй уялгаһаа сүлөөлхэ тухай

Ондоо хүдэлмэридэ орохо болоһон дээрэһээнь нүхэр Тюменцев Гавриил Павловичые Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшын, Буряадай АССР-эй Хүдөө ажахын продуктнуудые абаха, бэлэдхэхэ министрэй уялгаһаа сүлөөлхэ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ,
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Ч. ДОРЖИЕВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан. 1963 оной февралиин 4.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Нүхэр В. Г. Бирюковы Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшын уялгаһаа сүлөөлхэ тухай

Ондоо хүдэлмэридэ орохо болоһон дээрэһээнь нүхэр Бирюков Владимир Георгиевичые Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшын уялгаһаа сүлөөлхэ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Ч. ДОРЖИЕВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан. 1963 оной февралиин 4.

ХҮДӨӨ АЖАХЫН ҮЙЛЭДБЭРИИН УПРАВЛЕНИНУУДТЭ

Бүри түргэнөөр хүгжэхэнь дамжаггүй

1940 ондо Аха Түнхэнһөө һалаха аймаг болоһон юм. Тиихэ үедэнь Ахада 4 эхин, нэгэ долоон жэлэй һургуули, гансал Орлик тосхондо нэгэ клуб, гурбан акушерско-фельдшерскэ пунктнууд байгаа юм. Хүдөө нютагуудаар клуб, библиотекэ, үхибүүдэй саад, ясли гэхэ мэтэ үшөө үгы байгаа. Колхознигуудһай ехэнхинэ хуушан һэеы гэрнүүдтэ ажаһуудаг һэн, газетэ, журналнуудые һара, хоёр һара үнгэрһэн хойно арайхан гэжэ абадаг байгаабди. Кино, радио гээшые һайса мэдэхэшьегүй һэмди гэхэдэ алдуу болохогүй.

Тэрэ үедэ колхозуудаймнай ажахын гол һалбари—ниитын мал ажал хүндэхэн байдалда байгаа. Малай тоо толгой удаанаар олошордог һэн, ашаг шэмэшье тон багаар абтадаг бэлэй. Тэрэнэй гол шалтагаанинь гэбэл: малай тэжээл багаар абтадаг, саг соогоо ветеринарна туһаламжа үгтэдэггүй байгаа.

Һүүлэй жэлнүүдтэ парти, правительствынгаа аша туһаар Ахын аймагай ажахы, соёл культура тон түргэнөөр хүгжэжэ, ехэхэн алхам урагшаа хэһэн. Хүдөөгэй ажалшад һү, мяха, ноохо болон бусад продуктнуудые абаха, гүрэндэ худалдаха талаар нилээд амжалтануудые туйлаа, тэрэ талаар абаһан уялгануудаа муу бэшээр дүүргэнэ. Жэшээлхэдэ, 1940 онойхиһоо эбэртэ бодо малай тоо толгой 41 процентээр, хонид—62,8 процентээр олошороо.

Мүнөө Ахада 8 эхин, нэгэ дунда һургуули, 2 больница хүдэлнэ, колхозуудай бригада бүхэндэ клуб бии, акушерско-фельдшерскэ пунктнууд нээгдэнхэй. Колхоз, бригадануудай хоорондо радио, телефоной холбоон байгуулагдажа байна. Дунда ба дээдэ һургуулинуудтай мэргэжэлтэд олошороо, айл бүхэн радиоприёмнигтой боложо байна, ажалшад кино таһаралгүй харадаг болоо.

КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдэй ёһоор Түнхэнэй совхоз, колхозуудай үйлэдбэриин управлени байгуулагдажа, Аха нютаг тэндэ оронхой. Энэ ушар Ахын колхозуудай ажахын хурдан түргэнөөр хүгжэхэ үргэн харгы нээжэ үгэбэ. Тиигэжэ Аха нютагай ажалшадай ажабайдал, ажаһуудалай бүри түргэнөөр һайжархань, соёл культурань үшөөл ехээр хүгжөөхэнь дамжаггүй.

Түнхэнэй үйлэдбэриин управлениин газар дайда аргагүй ехэ, дабашагүй үндэр хада уулануудаар таһалданхай, дардам һайн харгы замшье бага гээшэ. Түнхэн, Аха хоёрой хоорондо радио, телефонойшье холбоо һайса байгуулагдаагүй. Тиимэһээ Аха нютагай саашадаа бүри түргэнөөр хүгжэхын тула иимэнүүд хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлээ һаа, зохисотой һэн ха гэжэ һанагдана.

Үйлэдбэриин управлениин парткомой Ахын ажахынуудтай, ажалшадтай нягта холбоо барисаатай байхын тула нэгэ-хоёр түлөөлэгшэдые байлгаха шухала. Арад зониие бага жэжэ асуудалнуудаар аяар Түнхэн ябуулхагүйн тула аймагай гүйсэдкомой нэгэ хэды таһагые Орлиг тосхондо үлөөгөө һаа, таатай гэжэ һанагдана.

Хуушанай Ахын аймагта байгаа эмхи зургаануудай усадхагдаһанай һүүлээр гэр байрануудыень тэндэнь үлээхэ шухала. Гэбэшье Орлик тосхонһоо гэр байра ондоо тээшэнь абаашаха ябадал үзэгдэжэ байна. Мэнэ гэһээр эдэ байрануудта газарай баялиг бэдэрэлгын экспедици бии болгоо һаа таарамжатай һэн. Эндэмнай байгаалиин баялиг яһалал бии гээшэ.

Б. Марзаев,
КПСС-эй гэшүүн.

Нүхэдөө найдуулба

1963 ондо хонин бүриһөө хурьга абаха гэжэ хараалаад, Бэшүүрэй совхозой 2-дохи отделениин хонишод оролдосотой нэтэрүүгээр ажаллажа байна. Тэдэнэр хахад һара болоод лэ сугларжа, мүрысөөнэйнгөө дүн гаргажа, ажал хүдэлмэри, дүй дүршэл тухайдаа хөөрэлдэдэг болонхой. Январиин 15 хоногой дүн гаргахада, Б. Балдановай отарынхид түл абалгаараа бүхы ажал хүдэлмэрээрээ шалгаржа, совхозой дирекциин, парткомой шанда хүртөө.

Нүхэр Балданов өөрынгөө хани Б. Очироватай 583 эхэ хонидые харууһалдаг. Мүнөө эдэнэр 300-гаад хурьга абаад, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлжэ байна. Эдэнтэй сугтаа хүдэлжэ байһан гурбан хурьгашадынь, даажа абаһан хурьгадайнгаа бэлшээрилэ гаратарнь ажаллаха гэжэ шиидээ.

Мартын эхеэр түл абалгаяа дүүргэхээр хараалба. Тиигэжэ эхэ хонин бүриһөө хурьга түлжүүлхэ гэһэн үгэдөө хүрэхэбди,—гэжэ нүхэр Балданов шан абаха зуураа нүхэдөө найдуулба.

Д. Тогошиев.

ВЛКСМ-эй комитедүүд байгуулагдана

БАРГАЖАН. КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай II Пленумэй дүнгүүд тушаа комсомол, залуушуулай дунда хөөрэлдөөнүүд болоо, комсомолой эхин организациин суглаанууд зарлагдаһан байха юм. Һаяхан Баргажанай үйлэдбэриин управлениин харьяата совхоз, колхозуудай комсомолшууд Баргажан тосхондо делегадуудаа эльгээжэ, нэгэдэхи конференцээ үнгэргэоед, шэнэ комитет һунгаба.

Комитедэй секретаряар нүхэр Эдуард Коновалов, орлогшонь Климент Бадмаев һунгагдаба.

***

ЗАГАРАЙ. Хориин ба Улаан-Үдын хүдөөгэй үйлэдбэриин управленинуудэй газар дээрэ оршоһон предприятинуудай, барилгануудай комсомолой организацинуудые хүтэлбэрилхын тулада Загарайн промышленна үйлэдбэриин ВЛКСМ-эй комитет январиин 25-да үнгэргэгдэһэн конференци дээрэ һунгагдаа.

Онохойн модо урадхуулгын комбинадай комсорг байһан Иван Черепанов секретаряар, Виктор Колесниченко секретариин орлогшоор һунгагдаба.

***

КАМЕНСК. Урдын Прибайкалиин, Кабанскын, Баргажанай районуудай промышленна предприятинуудай болон барилгын комсомолой организацинуудай делегадууд эндэхи промышленна үйлэдбэриин зонын конференцидэ сугларжа, шэнэ комитет байгуулба.

Конференциин делегадуудай үнэтэ захяа, дурадхалнуудые хамтадхан баталагдаһан тогтоолынь хадаа шэнэ комитедэй (секретариинь Дмитрий Попов, орлогшонь Лидия Кобылкина) дайшалхы программань болоно.

ХОРИ. Январиин 29-нэй үглеегүүр Хори тосхоной Культурын байшангай һаруул үргэн зал соо Хэжэнгэ, Хори, Яруунга нютагуудай комсомолой делегадууд сугларжа, нэгэдэхи конференцээ үнгэргэбэ.

ВЛКСМ-эй ЦК-гай декабриин Пленумэй шиидхэбэринүүд комсомолшуудай гол хөөрэлдөөн болоо.

Һунгагдаһан комитедэй түрүүшын заседани дээрэ эмхидхэлэй асуудал зүбшэгдэжэ, секретаряар нүхэр Б.-М. Жамсуев, орлогшоорнь нүхэр В. Заиграева һунгагдаа.

ПЕТРОПАВЛОВКА. Бүхы ажал хүдэлмэрэз үйлэдбэриин шэнэжэ баримталан эрхилхэ гээшэ комсомолой организацинуудай гол хараа шугамынь гээшэ гэжэ Захаамин, Зэдэ нютагуудай колхоз, совхозуудһаа ерэһэн комсомолой делегадууд конференци дээрэ онсолон тэмдэглээ. Бэелүүлэгдэжэ байгаа хубилалтанууд комсомолой хүтэлбэрилхы организацинуудай урда тон ехэ эрилтэнүүдые табижа байһаниинь элитэ. Конференци дээрэ үгэ хэлэһэн нүхэд али олон дутуу дундануудые дурдаха зуураа, гол анхаралаа ерэхэ зорилгонуудаа хандуулһан байха юм.

Зэдын колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлениин дэргэдэхи комсомолой комитедэй секретаряар нүхэр Д. Сурков, орлогшоорнь нүхэр Е. Дылгиров һунгагдаа.

Шадамар хүтэлбэрилэгшэд хэрэгтэй

Урдань колхозуудай жэжэхэн байхада, ямаршье хүн бригадир, фермэнүүдые даагшаар гү, али түрүүлэгшээршье хамаагүй хүдэлөөд лэ ябадаг һэн. Теэд мүнөөнэй колхоз гээшэ олон һалбаритай, томо ажахынууд болонхой, тэрэнэй ажал хүдэлмэри ехэнхидээ оньһото техникын хүсөөр бүтээгдэнэ. Ажахы бүхэндэ байгаа техникэ зүбөөр ашаглаха, түрүү дүй дүршэл ажалдаа үргэнөөр хэрэглэхэ эрилтэ үдэр бүри ургана. Тиимэһээ колхозой бригада, отделени, фермэнүүдые түсгаар мэргэжэлтэй, бэлэдхэл һайнтай хүнүүд хүтэлбэрилбэл ажал хүдэлмэридэмнай һайн амжалтануудай туйлагдахань дамжаггүй.

Зүгөөр энэ талаар зохихо хэмжээн үшөөл абтанагүй гэхэ хэрэгтэй. Жэшээ болгон манай Захааминай XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозые абаад үзэе. Энэ 3 комплексно бригадатай. Зэдын үйлэдбэриин управлени соогоо томохон ажахы гэжэ тоологдодог. Теэд манай колхозой бригадирнуудаар мүнөө эхиншье һургуули дүүргээгүй зон хүдэлнэ. Тиимэһээ Зэдын үйлэдбэриин управлени манай колхоздо түсхай мэргэжэлтэдэй, хүдөө ажахы һайса мэдэхэ хүнүүдые эльгээхэ талаар хэмжээ абаха бэзэ гэжэ найдагдана.

Мүн бригадануудай партийна организацинуудай секретаряар баһал эрдэм багатай хүнүүд дэбжүүлэгдэнхэй. Жэшээлхэдэ, нэгэдэхи комплексно бригадын партийна организациие нүхэр Беломоев толгойлно. Энэ хүмнай эрдэм бэлигээр бага байхаһаа гадна үшөө колхозой нүхэдэй судэй, ДОСААФ-ай эхин организациин түрүүлэгшэ гэхэ мэтэ ниитын даабаритай юм. Нүхэр Беломоев хайшан гэжэ иимэ олон ниитын даабари дүүргэжэ шадаха гээшэб?

Колхозуудай дунда шатын хүтэлбэрилэгшэдые болон эхин партийна организацинуудые һайн бэлэдхэлтэй хүтэлбэрилэгшэдөөр хангаха хэрэгтэ эрид хэмжээнүүдые абахаар саг болоо.

Г. Тугутэв,
манай штатнабэшэ корреспондент.

ПАРТИИН ТҮҮХЭ ШУДАЛАГШАДТА ...

Үргэнөөр хэрэглэгд... ном

Советскэ Союзай Коммунис партиин түүхэтэ XXII съездын баталан абаһан партиин Программа марксизм-ленинизм шудалха, ажалшадай дунда үзэл сурталай хүдэлмэри һайжаруулха талаар харюусалгатай зорилгонуудые хараалһан байна.

«Коммунизмын илалта туйлахын түлөө тэмсэлдэ соёл сурталай хүдэлмэри бүри хүсэтэй эрхэ нүхэсэлынь боложо байна,—гэжэ партиин шэнэ Программа соо хэлэгдэнэ. — обществын гэшүүдэй ушар ёһо һайса мэдэдэг байха тудам коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулха хэрэгтэ, ажалай коммунис шэнжэ шанар, хүнүүдэй хоорондохи шэнэ харилсаануудые хүгжөөхэ хэрэгтэ тэдэнэй зохёон байгуулхы эдэбхинь бүри хүсэдөөр, үргэнөөр дэлгэрнэ. Тиимэ болохолоороо коммунизм байгуулгын зорилгонууд бүри хурдан түргэнөөр, амжалтатайгаар шиидхэгдэнэ».

Партиин түүхые бүри һайнаар, ажабайдалтай нягта холбоотойгоор, ухамай ойлгосотойгоор, эли тодоор шудалха хэрэгтэ уран һайханай литературын онсо ехэ туһаламжа үзүүлжэ шадаха байһаниинь дамжаггүй. Энэ зорилгые бэелүүлгэдэ **«КПСС-эй түүхые шудалагшадта уран һайханай литературын туһаламжа»** гэһэн М. Залесский, А. Новгородов, А. Новиков гэгшэдэй үнгэрэгшэ жэлдэ гаргаһан ном нилээд туһаламжа үзүүлхэ байха гэжэ һанагдана.

Дурсагдагша ном соо манай партиин бии болохо сагһаа хойшо мүнөө хүрэтэрхи түүхые үе үедэнь шудалхада уран зохёолой ямар номые яажа хэрэглэхэ тухай түрүүшынхеэ суглуулагдаһан онсо шухала, угаа һонирхолтой заабаринууд үгтэнэ. Тиихэ зуура, энэ ном соо манай ороной олон тоото арадуудай шухала шухала уран зохёолнууд гол түлэбтөө бараг хүсэдөөр хэрэглэгдэнхэй.

Энэ ном ямар түсэбөөр бэшэгдээ юм гэжэ хараад үзэе. Уридшалан хэлэгдэһэн үгэнүүд соогоо номой авторнууд партиин түүхэ шудалха хэрэгтэ уран һайханай литературын үзүүлдэг туһаламжа тухай тэмдэглэнэ. Манай парти, тэрэнэй агууехэ вождь В. И. Ленин пропаганда ябуулха хэрэгтэ уран зохёол хүсэтэ ехэ зэмсэг болоно гэжэ заадаг байгаа. В. И. Ленин өөрынгөө онсо шухала зохёолнуудта уран һайханай литературын шэмэг дээжэнүүдые үргэнөөр хэрэглэдэг байһаниинь бүгэдэндэ мэдээжэ. Гэхэ зуура В. И. Ленин пролетарска уран зохёолшодой ажал ябуулгые ниитэ партийна хэрэгэй таһаршагүй хубинь болоно гэжэ тоолодог һэн.

Саашадаа номой бүлэг бүхэниинь «КПСС-эй түүхэ» гэдэг учебнигэй бүлэгүүдтэй тааралдуулан харуулагдана. Партиин түүхын ямар үгыень шудалхадаа ямар уран зохёолнуудые яажа хэрэглэхэб гэһэн материалнууд тэндэнь үгтэнэ. Партиин түүхын үзэгдэгшэ үеын ямар шанар шэнжэтэй байһаниинь бүлэгэй эхиндэнь богонёор тодорхойлогдоно. Жэшээнь, хоёрдохи бүлэгтэ («Россида марксистска парти байгуулхын түлөө тэмсэл. РСДРП-гэй бии бололго, большевизмын бии болоһониинь») Россида капитализмын хүгжэлтэтэй хамта хүдэлмэришэн ангиин хурдан түргэнөөр урган гараһаниинь, В. И. Ленинэй хүтэлбэри доро анха түрүүшын революционно партиин бии болоһониинь харуулагданхай. Энэ үеые эли тодоор харуулхадаа А. М. Горькиин, А. П. Чеховэй, Д. Н. Мамин-Сибирягай, А. И. Купринай ямар зохёолнуудые үргэнөөр хэрэглэжэ болохо байһаниинь ном соо тодорхойгоор тэмдэглэгдэнэ. Уран зохёолшодой номуудые хэрэглэхэһээ гадна хуушанай революционернүүдэй дурасхаалнуудай яажа үргэнөөр хэрэглэгдэмээр байһаниие мэдэжэ абанабди.

Агууехэ Октябриин социалис революциие бэлдэхэ, тэрэниие үнгэргэхэ үедэ манай партиин

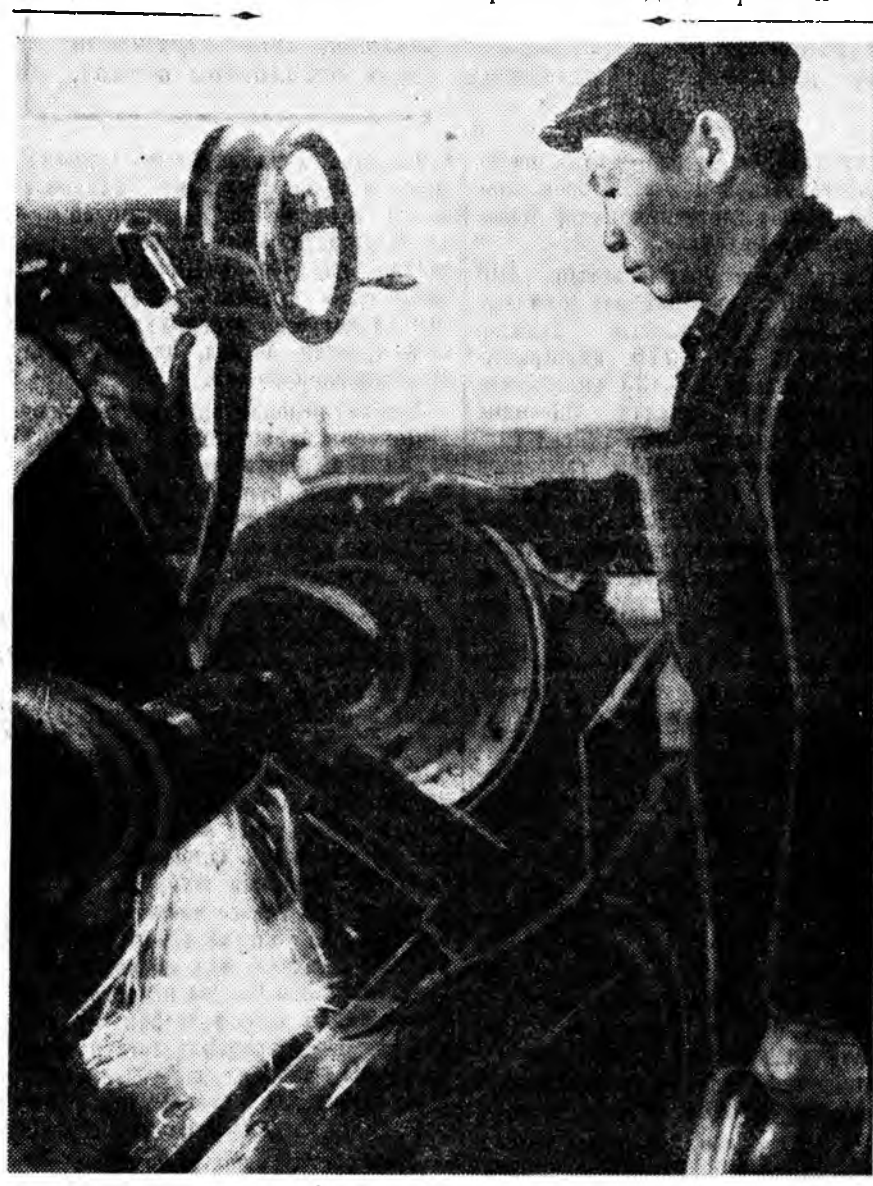

Түнхэнэй Саянай совхозой МТМ-гэй токарь Борис Ошорович Зайганов трактор, машина заһабарилгын үедэ даабаряа ходол үлүүлэн дүүргэнэ. Нүхэр Зайгановай заһабарилһан зүйлнүүд шанартайл байдаг. Зураг дээрэ: Б. О. Зайганов тракторай коленчата гол мүлижэ байна.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

Улаан-Үдын ПВЗ-гэй хүдэлмэришэд РСФСР-эй Верховно Советдэ, Буряадай АССР-эй Верховно Советдэ болон нютагай Советдүүдтэ һунгаха һунгуулиие бэлэг ехэтэйгээр угтахын тула амжалтатайгаар хүдэлмэрилнэ. Тус заводой кузнечнэ цехэй рессор тушаагша Владимир Соковиков халаанайнгаа нормо 120 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Зураг дээрэ: коммунис ажалай ударник В. Соковиков.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ТҮРЭЛХИ ХЭЛЭН ДЭЭРЭЭ ЛЕКЦИ УНШАЯ

Газетэ, журналнуудта толилогдоһон ямаршье корреспонденци хүнэй зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэжэ, элдэб янзын һанал бодолнуудые түрүүлдэг ха юм. «Буряад үнэн» газетын уншагшад һаяхан «Партиин юрын гэшүүн» гэһэн Александр Жамбалдоржиевай зураглал һонирхон уншаһан байгаа ёһотой. Тэрэниие уншахадаа зарим хүнүүд Шойнжур Цыренжаповай үнэр баян бүлын жаргалта ажабайдал тухай мэдэжэ абаад, урданай хүндэ хүшэр сагта энэ гэр бүлынхид хэды зэргээр зоболон эдлэхэ байгааб гэжэ һанахадаа үшөө бэшэ элдэбын юумэ ухаандаа оруулжа болоо. Нүгөө зарим хүнүүд Шура баабайһаа жэшээ абажа, хүл хүнгэн болоод, пенси, амаралта тухай үгэ дуу гарахаяа болёод, бүри һайнаар ажаллажа магад.

Харин энэ зураглал сооһоо нэгэ ушар минии ухаанда бүхөөр хадуугдаад, элдэбын бодолнуудые түрүүлнэ. Зураглал соо энэ ушар иимэ ганса нэгэ мэдүүлэлээр харуулагдана: «Үнэхөөрөөшье хүхэ-добынхид, илангаяа наһатайшууд Шура баабайтай уулзахадаа уласхоорондын асуудал алгасадаггүй, юундэб гэхэдэ тэрээнһээ һайнаар, тулхавааттайгаар дэлхэй дээрэ боложо байһан али бүхы ушар байдалые ойлгуулха хүниие олохогүйт». А. Жамбалдоржиевай зураглал сооһоо абтаһан ганса энэ мэдүүлэл гүн удхатай. Хүдөө нютагуудта ажаллажа байгаа олон багшанар, эмнэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, комсомол-залуушуул энээн тухай һайнаар бодожо үзэһэй.

Олондоо хүндэтэй лекторнүүд, агитаторнууд, пропагандистнууд! Маанадые шагнахаяа ерэһэн хүнүүдэй дунда наһатай үбгэд, хүгшэдые бэдэрээл даа. Хэр олон байгша ааб? Яахадаа манай лекци, элидхэлнүүдтэ үндэр наһатай хүнүүд үсөөн ябанаб гэжэ бодоод үзээл даа. «Үбгэршэһэн хүнүүдтэ үбэлэй үдэшын утада пеэшэнээ һахяад, тамхяа татаад һууханһаа бэшэ юун хэрэгтэйб» гээд зарим нэгэ залуушуул һанахадаа болохо. Иигээ һаа, бидэ ехэл эндүүрнэ гээшэбди. Гансал Хүхэ добын үбгэжөөлнүүд дэлхэй дээрэ боложо байһан юумэнүүдээр һонирхоно бэшэ, харин хуу барандаа һонирхоно. Хүмүүжүүлгын ажал хүдэлмэри ябуулжа байһан бидэнэр түрэл буряад хэлэн дээрэ хүнэй сэдьхэл хүдэлгэмэ хөөрэлдөө хэжэ шадана гүйбди. Өөһэдөө ородоор уншажа, хэлэжэ шададаг болоод, хүн бүхэн ойлгохо ёһотой гэжэ һанана гээшэ хабди. Харин хүдөө нютагуудаар ябахадаа буряад хэлэн дээрэ лекци уншыт гэһэн олохон эрилтэнүүдтэй ушардагбди. Хориин аймагаар ябахадаа нэгэтэ Хэжэнгэ тосхондо уласхоорондын байдал тухай лекци буряад хэлэн дээрэ болохо гэжэ соносхобобди. Оройдоол үдын һүүлээр соносхоошье һаамнай, үдэшэ клуб соо дүүрэн хүн зон сугларанхай байба. Харан гэһээмнай ехэнхинь үбгэжөөлнүүд, хүгшэн эхэнэрнүүд һуугаа бэлэй. Лекциин һүүлээр үбгэд элдэбын олон асуудалнуудые һураа һэн. Тэрээнһээ хойшо ябаһан газартаа буряад тосхоной байгаа һаа, түрэлхи хэлэн дээрэ лекци уншахаяа эрмэлзэдэг болоо һэм. Энэ дүй дүршэлһөө үндэһэ баримталан буряад тосхонуудта лекци, элидхэл гэхэ мэтын хүмүүжүүлгын хүдэлмэри түрэлхи хэлэн дээрээ ябуулха шухала гэжэ һанагдана. Энээнтэй хамта нэгэ иимэ жэшээ дурдамаар.

Зэдын үйлэдбэриин управлениин Захааминай «Байгал» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Бабалаев түрэлхи хэлэн дээрэ хөөрэлдөө, элидхэл хэдэг юм. Юрэнхыдөө эндэ соёл сурталай хүдэлмэри һайнаар ябуулагдадаг. Олониитэдэ түрэлхи хэлэн дээрэнь ушар ёһо ойлгуулһанай ашаар тус колхозой ажал хүдэлмэри урагшатай һайнаар ябажа байна. Мүн Енгорбойн һургуулиин багша Д. Б. Бальжанов «Дружба» колхозой гэшүүдэй дунда буряад хэлэн дээрэ лекци уншадаг юм. Теэд энэмнай ганса һанамжа бэшэ, харин манай нангин уялга ха юм.

Түрэл партиимнай сэсэн мэргэн заабаринууд соо хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулхадаа хүнүүдэй үндэһэ яһа, түрэлхи хэлэ, хэжэ байһан ажал, наһа гэхэ мэтэ зүйлнүүдые хараадаа абаха гэжэ тэмдэглэгдэнэ.

Партиин энэ эрилтэ бэелүүлжэ, түрэлхи хэлэн дээрээ хүмүүжүүлгын элдэбын ажал хүдэлмэри ябуулдаг болоел гэхэдэ, ехэнхи ушарта лекторнууд, пропагандистнууд бэрхэшээдэг байна. Теэд энээнһээ айгаад, хүн зониие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ иимэ ехэ дутагдал гаргаха ёһогүйбди. Түрэлхи хэлэн дээрэ элидхэл гү, али лекци хэхын тула ехэ бэлэдхэхэ, олон юумэ түрэлхи хэлэн дээрэ уншаха хэрэгтэй. Энэ эрилтэ дүүргэнгүй, ябууд дундаа бэлэдхээд, кафедра дээрэ гараһан хүнгэн зүрхэтэ лекторнүүд, элидхэлшэд буряадаар хэлээбди гэжэ һанабашье, хэлэһэн үгэнүүдэйнгээ хахадыень ородоор шашадаг заншалтай. Жэшээнь: «Летне осменени яһала һайн качестватайгаар үнгэргэгдэнхэй, хурьгад сроггтоо гаража байна. Зимне окотоо һайнаар үнгэргэжэ, хурьгадаа надежгүйгөөр абахые оролдое!» гэдэг. Энэмнай ород буряад хоёр хэлые холижо хэлэһэн жэшээ болоно. Иимэрхүүгээр хэлэхэдэмнай бидэниие шагнагшад юун гэжэ ойлгохоб?

Үбгэд, хүгшэдэй, эхэнэрнүүдэй дунда бурхан шажанда шүтэдэг хүнүүд ушардаг юм. Тэдэнэртэй ойлгууламжын хүдэлмэри түрэлхи хэлэн дээрэнь ябуулаагүй һаа, бидэнэр ямар амжалта туйлахабибди. Буддын шажанай номнолой буруу байһан тухай ород хэлэн дээрэ хэдышье сагай туршада хөөрөө һаамнай, ойлгоогүй үлэхэ зон олон байха бшуу даа. Харин тэдэнэртэй имагтал бурханиие доройтуулһан зугаа дэлгэнгүй, тэрэнэй хажуугаар Эхэ оронойнгоо, манай эрдэм, техникын туйлаһан амжалта тухай хөөрэлдэжэ оробол, бидэнэр тэдэнэй зүрхэ сэдьхэлыень ээлжэ шадаха аргатайбди.

Эхэ оронойнгоо амжалта тухай хөөрэхэдэ ехэнхи ушарта үбгэд, хүгшэд ооһэдөө урданай балар харанхы байдал тухай, үгытэй ядуу үншэн тажаа хүнүүдэй зоболон тухай дурдажа, мүнөөнэй үе сагтай жэшэн гайхадаг юм. Шадамар бэрхэ агитатор, лектор хадаа үбгэд, хүгшэдэй иимэрхүү хөөрэлдөөе залуушуулые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ тааруулан хэрэглэхэ аргатай. Энэ тон шухала. Юуб гэхэдэ, манай залуушуул урданай хүшэр хүндэ байдал тухай гансал номууд сооһоо мэдэжэ абадаг, ухаандаа хадуудаггүй, тиимэһээ мүнөө үеын гайхамшаг байдалые зүбөөр сэгнэдэггүй. Энэ хадаа манай ажалай дутагдал гээшэ. Бидэнэр энэ дутагдалаа усадхаха ёһотойбди.

Энээнтэй дашарамдуулан залуушуулые, үхибүүдые хүмүүжүүлгын хүдэлмэри тухай хэлэхэдэ иимэ: ехэнхи ушарта бидэнэр энэ хүдэлмэри һургуулиин дүрбэн ханада хаахаяа оролдодогбди. Теэд тэдэ үхибүүд һургуули соо бидэнэй хөөрэлдөө шагнаад, гэртээ ерэхэдээ үбгэн баабайн, эжын гарта орошодог ха юм. Эдэ хүмүүжүүлэгшэднай ехэнхи ушарта коммунизмын үедэ хүн ямар абари зантай, шэнжэ шанартай байха юм бэ гэжэ мэдэдэггүй, өөрынгөө шадал соо хүмүүжүүлхэдээ бидэнэй үхибүүдтэ хэлэдэг, заадагһаа ондоо, сэхэ эсэргүү номнол ябуулдаг. Үгыень дуулаагүй һаа, үхибүүд салдашатараа «альган тараг», ташуур «эдихэ». Энэ ушар ухаандаа абамаар гэжэ һанагдана.

Манай республика дотор ажалай түрүү дүй дүршэл тухай лекци, элидхэлнүүд ехэ үсөөнөөр үнгэргэгдэнэ. Мал ажалда ехэнхидээ буряадууд ябана ха юм. Теэд түрүү дүй дүршэл тухай лекци уншахадаа ехэнхи ушарта ородоор хэлэдэг байнабди. Манай һанахада, энэмнай буруу хаш. Һаалишадай, хонишолой дунда наһатай болоһон хүнүүд, эхэнэрнүүд хүдэлнэ, тэдэмнай ород хэлэндэ дан бэрхэ бэшэ. Тиимэһээ тэдэнэйнгээ һайнаар ойлгохын тула түрэлхи хэлэн дээрэнь сэдьхэл хүдэлгэмөөр хөөрэжэ үгөө һаа, түрүү дүй дүршэлые һайн ойлгожо абаха һэн. Тиигэбэл түрүү онол арга түргэнөөр нэбтэрүүлэгдэхэ байгаа. Хүдөө нютагай багшанар, врачууд, колхоз, совхозуудай мэргэжэлтэд элидхэл, лекци хэхэдээ түрэлхи хэлэн дээрээ хөөрэлдэхэ аабза гэжэ найдахаар.

Энэ жэлэй мартын 3-да һунгалта болохонь. Мүнөө тосхон бүхэндэ агитаторнууд ажаллажа эхилбэ. Дэлхэй дээрэ, орон дотор боложо байһан һонинуудые гэр бүлэ бүхэндэ хөөрэжэ үгэхэ шухала. Энэ хүдэлмэри ябуулхадаа хүн бүхэнэй зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэмэ хөөрэлдөө хэхэ зорилго табигдана.

Мүнөө жэлдэ манай республика 40 жэлэйнгээ ой тэмдэглэхэ юм. Энэ һайндартай дашарамдуулан хаа хаанагүй лекци, элидхэлнүүд үнгэргэгдэхэ, уран һайханай бүлгэмүүд, уншалгын ниитын таһагууд, библиотекэнүүд, клубууд ажалаа һэргээн һайжаруулха болоно.

Һүүлэй үедэ клубуудта асуудал харюугай үдэшэ, дэлхэйн, Эхэ оронойнгоо картын дэргэдэ гэхэ мэтын хэмжээ ябуулганууд үнгэргэгдэхэеэ болёод байна. Энэ хадаа манай хүдэлмэриин ехэ дутагдал болоно. Гадна уран һайханай бүлгэмүүдэй наада концерт табихада буряад хэлэн дээрэ гүйсэдхэгдэдэг дуунууд, шүлэгүүд, зүжэгүүд тон үсөөн байна.

Эдэ бүхы дутагдалнуудые усадхаха шухала. Энээндэ бултанай оролдолго, эрмэлзэл хэрэгтэй. Лекторнууд, элидхэлшэд энээндэ анхаралаа табижа, буряад арадайнгаа дунда түрэлхи хэлэн дээрэнь ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулдаг болоо һаань һайн бэлэй.

Д. О. Очиров,
КПСС-эй обкомой лекторнүүдэй бүлэгэй ...

БУРЯАД ҮНЭН
2-дохи нюур
1963 оной февралиин 5.

...hунгалта хүрэтэр

...ЭНЭДХЭН ХУБИЛГААЛ — ШЭНЭЖЭ ТҮХЭЛӨӨ

Үнгэрhэн дүрбэн жэл соо Хори тосхондо болоhон хубилалтанууд тухай

hУНГАЛТА ХҮРЭТЭР
ХУБИЛГААЛ ШЭНЭЖЭ
...

мартын, нэгэн, Ха-
түрүүшын үдэр-
гулха шатада со-
гэн далайсатайгаар
тухай соносхоhон,
ахалые хүгжөөхэ
тусэбые батална аба-
III съездын мэнэ hая
уе hэн.
мундалhөөр тиимэ-
хөбэртэй, Шэлэн-
гдаhа туяа сасарган
болhон айлнуудай
игторгоё хэдхаhан-
сайбалзан дэгдэ-
харагдана. Амарал-
гаахэй түрэ hай ха-
үешье hаань, тосхо-
йхэр ганса нэгээрээ,
олоорэ заардтайхан
түүтэй ябаха холоhоо
талагта сууряатан со-

сагай тэрэ юрын лэ
р Буряадай түүхэ до-
башүүлhэн, эгээл урда-
дай нагаанинь болохо
эрхэтэд Россин Фе-
Буряадай АССР-эй
түрэ болохо Верховно
hунгахын түлөө эртэлэн
гдаа түрүүлэн, архи-
дай түлөө дуугаа үгэ-
» гэhэн эрмэлзэлтэй
участогай оршоhон га-
рын байшан тээшэ зо-

Соведүүдтэ кандида-
дэбжүүлэгдэhэн эрхим
гадые депутат болгон
ндаа, «зол жаргалта
ахэ тэниглэн байда-
ойнгоо улам бадаран
төө дуугаа үгэнэб» гэ-
залуугүй юрөөлэй үгэ
урна руу hунгуулиин
дые табижал, табижал
и мартагшагүйб.
болоhон бүгэдэ арадай
рынгөө, гурэн түрын
hунгаhан сагhаа хой-
рбэн жэл болуутай бай-
рhэн дүрбэн жэл соо хүн
далда, Совет ороной-
, бүхы дэлхэйн оршон-
ын асари ехэ хубилал-
гээшэб?! Арадаймнай
культурамнай, совет
шье хадаа хэмжээлэшэ-
урган хүгжэнэ. Бүгэ-
ко, дурдажа бараша-

саа соо Коммунис пар-
зараалан абаhан сэсэн
идхэбэринүүд, манай
унизм байгуулха Прог-
ан абаhан КПСС-эй түү-
съезд, 1962 ондо болоhон
-гай мартын, ноябриин
заха хизааргүй замбуу-
гүнзэгые добтолон шэн-
олон тоото гайхам-
рнууд коммунизм тээшэ
амаар, бата найдамтай-
а ябаhан совет арадай
е, хүсэлэл эрмэлзэлые
улаа.
огоор баян энэ тоосоото
соо манай түрэл Буряад
, хүдөөдэ, промышленна
нүүдтэ, колхоз, совхо-
зоной ажаhуудалда
й болоhон хубилалта,
солон хаража hонирхо-
йна. Теэд, сэхынь хэлэ-
и лэ газартамнай, али-
н, тосхон hууринай ажа-
рэ ехэ хубилалтын амис-
ороо үзэгдэжэл байдаг.
эр эдэ бүгэдые дурдаад
тулада дээрэ хэлэгдэhэн
ной ажабайдалые, тэндэ-
тые жэшээнүүдээр барим-
улая.

...АНАЙ ТОМО ЦЕНТР

АЙ АССР-эй анхан тог-
ары 1923 оной декабрь
гуулагдаhан Хориин ай-
болоходо Хори тосхон тии-
анай горитойхон түб hуу-
тоологдодог байгаа. Тэрэ
аймагай оршондо мүнөө-
, Хэжэнгэ, Загарайн Үдын
баесын нютагууд оролсо-
а. Харин удаадахи жэл-
эр Хориhоо удаа дараа-
, бээ даанхай аймагууд
мэдээжэ. Энэ хубаарил-
ай эрилтээр бэелүүлэгдэ-
хэмжээ ябуулган байгаа

е дээдэ засагай жэжэ
гуудые дахинаа томод-
хэмжээ хараалhанай үн-
9 оной декабрь hарада
аймаг Хориин аймагтай
, Хори тосхон захир-
ной түбэй эхи табяа бэ-
hөө тус hууринай хүн
болоожо, айл аймагуудай

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шулуугаар баригдаhан оньhожоруулагдаhан хилээмэнэй пекарни.

тоо арьбажажа, шэнэ барилганууд бодхоогдожо захалаа hэн. 1959 оной эсэстэ хуушан Хориин зүүн хахадай колхозууд нэгэдэжэ, гүрэнэй ажахы болоо бэлэй. Хориин зүүн үзүүртэ оршоhон анхан РТС-эй hуури дээрэ эмхидхэгдэhэн Анаагай совхозой түб hуурин түбхинэжэ, тэндэхи оршон тойрониие эрид хубилгажа захалаа hэн. Эндэмнай нёдондо зун эмхидхэгдэhэн Анаагай совхозой гол захиргаанинь баhа тогтонхой.

1962 оной апрель. Хүдөө ажахые улам саашадань хүгжөөхэ, тэрэнэй хүтэлбэрилгые эмхитэйгээр шэнэдхэн хубилгаха тухай асуудал зүбшэн хэлсэhэн КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумэй тогтоолой үндэhөөр колхоз, совхозуудай нютагай үйлэдбэриин управленинүүд байгуулагдажа эхилhэниинь мэдээжэ. Тиимэ нэгэ управлени Хориин, Яруунын аймагуудhаа бүридэжэ, захиргаанайнь түб Хори дээрэ мүн лэ hууринжаба.

Удаань КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй тогтоолой үндэhөөр Хориин, Яруунын аймагууд нэгэдхэгдэжэ, аяар 127,6 мянган дүрбэлжэн километр газарые эзэлhэн республика дотороо эгээл томо нэгэ аймаг болгогдоhон байна. Тиигэжэ тэндэ хүдөө ажахы эрхилдэг ажахынууд Хориин үйлэдбэриин управленидэ мэдэлтэй зангаараал үлэhэн. Аймагай оршондохи арадай гэгээрэлэй, соёл культурын, эмнэлгын, коммунальна, худалдаа наймаанай болон бусад олон эмхи зургаануудай хүтэлбэрилхы захиргаанууд, ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитет Хори тосхондо hууринжаба.

Дээрэ хэлэгдэhэн үнгэрhэн дүрбэн жэл соо болоhон зарим тэды жэшээ баримтануудые хурга даран тоолоод, ухаан бодолдоо шэбшээд үзэхэдэ, Хори тосхон хадаа аймагайнгаа хүдөө ажахые, соёл культурые, бүхы элдэб эмхи зургаануудай ажал ябуулгые хүтэлбэрилхэ захиргаанай томохон түб болон хубилаа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй болоно.

ҮЙЛЭДБЭРЕЭР ХҮГЖЭНГИ ТОСХОН

ДҮРБЭН жэлэй саада тээ Хори дээрэ промышленна үйлэдбэри хэдэг ямар предприяти бии байгаа hэм гээд асууха болоо hаа, үсөөхэн үгөөр харюусажа боломоор байна. Тосхоной урда захада нютагай промышленностиин министерствэдэ мэдэлтэй промкомбинат, тиихэдэ Хориин леспромхозой машина заhабарилха мастерской, тоhоной завод, тээрмэ гээд лэ үнихэнэй бии болоhон үйлэдбэриин газарнууд, Хориин МТС-эй үндэhэ hуури дээрэ байгуулагдаhан техникэ заhабарилгын станцаhаа бэшэ ондоо тиимэ тобоймо предприяти байгаагүй хаш даа.

Мүнөө энэ талаар ямар болоод байнаб? Нэн түрүүлэн «Бурятцелинстрой» трестын мэдэлэй барилга-хабсаралгын 2-дохи управлениие нэрлэе. Энэмнай хүдөөдэхи томо томо шэнэ барилгануудые бодхоохо хүсэ шадалаар hайса хангагдаhан, техникээр, автотранспортаар яhала зэбсэгжэhэн томохон эмхи зургаан болоно бшуу. Тус предприятиин эмхидхэгдэhэнhээ хойшо энээнэй хүсөөр гансахан Хори дээрэ али зэргын олон барилга хэгдээб, хэгдэжэ байнаб. Зүгөөр 2-дохи управлениин хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые эльбээд гараха болоо hаа, буруу юумэ ааб даа. Эмхидхэлэйнгээ үе дабажа, мүрөө олоод байхадаа, барилгын тус эмхи зургаан нэрээ нэрлүүлхэл байха.

Улаан-Үдэhөө Хори хүрэтэр татагдаhан ехэ хүсэтэ электрын шэжэм утаhата линиин барилга, подстанци бодхоолго дүүргэгдэнхэй. Хори тосхоной айлнууд, элдэб олон эмхи зургаанууд болон албан газарнууд, предприятинууд промышленна зайн галай элшээр гүйсэд шахуу хангагдаад байна. Үдэр hүнигүй залирангүй носожо байдаг зайн галтай байха гээшэ ямар hонин бэ?! Энэ ехэ барилга хэжэ байhан эмхи зургаан хадаа мүн лэ Хори дээрэ түбхинэнхэй юм. Управлениин коллективэй хүдэлмэришэд Хэжэнгэ тосхониие алгад гаранхай, мүнөө Куорка тээшэ шэжэм түмэр утаhаа татажа байнхай.

Хүсэ ехэтэ электролиниин Хори хүрэжэ ерэхэтэй хамта тосхоной хуушан 27 километр утатай электросеть хуу шэнэдхэгдэн. hэлгэгдээ, 740 киловатт хүсэтэй 7 подстанци баригдаа. Энэ барилгада 82,2 мянган түхэриг мүнгэн гаргашалагдаа юм. Тиихэдээ айлай байрын гэрнүүдэй доторхи электроутаhанууд хуу шахуу шэнэлэгдээ. Иигэжэ тосхоноо промышленна зайн галаар хангахын тула нилээд ехэ хэмжээнэй ажал хүдэлмэри хэгдэhэн байна.

Хориин зүүн захашагаар Первомайска, Октябрьска үйлсэнүүдэй уулзадха багта хэлхеэ холбоондо хабаатай шухаг барилгануудые бүтээдэг баhа нэгэ барилга-хабсаралгын управлениин үйлэдбэриин болон байрын шэб шэнэхэнүүд модооршье, хирпиисээршье баригдаhан байшангуудые hонирхон хараха байхат. Энэмнай баhал нэгэ хүсэ ехэтэй барилгын предприятинуудай нэгэн мүн болоно.

Первомайска үйлсын зүүн захада юрын хүдөөгэй айлай томошог гэртэ түхеэрэгдэhэн хилээмэнэй пекарниин үдэр hүнигүй хара тортог татуулан хүдэлжэ байдагынь мэдэхэт. Теэд энээнэй үдэр бүри гаргадаг продукци тон бага хэмжээнэй байгаа ха юм. Мүнөө тосхоной гол үйлсэ болохо Советскэ гудамжада, столовын хажууда, шулуугаар баригдаhан үндэр гэгшын хоолойтой хилээмэнэй оньhожоруулагдаhан пекарни үнгэрhэн зун ашаглалгада оруулагдаа. Тус пекарни гансахан хилээмэ гаргаха бэшэ, харин талхаар баригдаhан элдэб янзын продуктнуудые гаргадаг юм. Энэ пекарни гансахан Хори тосхоной ажалшадые хилээмэнэй зүйлөөр хангаха бэшэ, харин оршон тойроноорхи тосхонуудай ажалшадай хэрэглэмжэ гүйсэд хангажа шадаха хүсэтэй.

Гол түлэб хүн зоной ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангаха байhан промкомбинат гэжэ предприяти хадаа барилгада хэрэгтэй болодог материалнуудые бүтээдэг комбинат болгон хубилгагданхай, бүтээн гаргадаг юумэнүүдэйнь хэмжээн урданайхида орходоо hураггүй ехэ болгогдоо, материально-техническэ үндэhэ hууринь бэхижүүлэгдэжэ байна. Энэ предприятиин ажал ябуулгаhаа хүдөөгэй барилгын бүтээсэ нилээд дулдыдаха байна.

ХҮН ЗОНОЙ УРГАЛТА

АНХАН гурбан аймаг байhан, мүнөө республикын эгээл томо аймагай, үйлэдбэреэр хүгжэнги центр болоhон тосхоной хүн зониинь жэлhээ жэлдэ олон болоно. 1959 оной мартда РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй Верховно Соведүүдые hунгаха hунгалтын болоходо тэрээнтэй зэргэ ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдые hунгаха hунгалта болоо hэн шуу. Тиихэдэ Хориин сельскэ Соведые hунгахын тула Хори тосхон дээрэ hунгуулиин 36 округ байгуулагдаа hэн гэхэ.

Теэд мүнөө ямар хубилалта болооб? Энээн тухай Хориин сельскэ Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ Доржи Цыренович Аюшин манда иигэжэ хөөрөө hэн:

— 1959 ондо hунгалтын болоходо Хори дээрэмнай 36 округ байгаа hэн, харин мүнөө 48 округ бии болгожо, баталаад байнабди. Хэжэнгын 1-дэхи, 2-дохи, 3-дахи, совхозой 1-дэхи, 2-дохи округууд урдань мэльгэн тала байhан газарта байгуулагдаа. Тиихэдэ Октябрьска, Первомайска, Промышленна үйлсэнүүдээр, бусад тээгүүр олон шэнэ округууд бии болгогдоо.

hунгуулиин округуудай олоншье болоогүйдөө арганьгүй ха юм. Хэрбээ дүрбэн жэлэй саада тээ Хоридо гурба мянганhаа зааха үлүү хүн ажаhуудаг байгаа hаа, харин 1963 оной январиин нэгэнэй бүридхэлөөр 4864 хүн тоологдоно. Гансахан hүүлэй хоёр жэлдэ мянгаад шахуу хүн Хори дээрэ нэмэhэн байна. «Хүнэйнгөө тоогынь бүридхэжэ үрдихэеэ болижо байнабди. Хоридо хүдэлхөөр айлнууд хаа хаанаhаа зөөжэ ерэнэ, бууса түхеэрээд лэ түбхинэжэл байдаг болошонхой. Тойроод хараад үзэгты, гайхахат» гэжэ сельсоведээрхин хэлээд hэн.

Баруулжа зүүлжээ зурыhан Кооперативна үйлсэ Хориин эгээ хойто захын үйлсэ байдаг бэлэй. Тэрээнhээ хойшоо Зэргэлэйн эрье туласа хооhон тала, малай бэлшээриин газар байдаг hаа, мүнөө сэлюун үргэн сонхотойнууд, хушан шаранууд шэнэ шэнэ байшан гэрнүүдтэй хахад модо шахуу зайда зурыhан Кижингинскэ гэжэ нэрэтэй үйлсэ бии болошонхой. Гадна Промышленна переулок, Комсомольско, Пушкинска гэжэ шэнэ үйлсэнүүдэй нэрэ дурдангүй гаража болохогүй. Тиихэдэ үшөө нэрэтэйшье болоодүй үйлсэнүүд Хориин заха узүүрээр олон бии. Кооперативна, Первомайска, Октябрьска, Хоринско, Жанаевай нэрэмжэтэ үйлсэнүүдтэ али зэргын олон гэрнүүд баригдаа гээшэб?! Захаhаа абаад лэ 200—500 метр хүрэтэрөө эдэ үйлсэнүүд ута болон hунаа бшуу.

Хүн зон олонтой тосхон болоожо байhые үшөө нэгэ иимэ жэшээгээр баримталая. Анханда 10 жэлэй байhан, мүнөө 11 жэлэй hуралсалтай Хориин дунда hургуули аймаг дотороо эгээл томо hургуули байhан зангаараа. 1958—1959 оной hуралсалай жэлдэ энэ hургуулида 800 шахуу hурагшад hурадаг hэн. Мүнөө эндэмнай хамтадаа 44 классата аяар 1213 үхибүүд hуража байдаг. Тус hургуулида гансахан багшаар 64 хүн хүдэлжэ, коммунизмын үедэ ажаhууха, ажаллаха зол жаргалтай ургажа ябаhан эдир үетэниие эрдэмэй далайда hургажа байдаг.

ШЭНЭ БАРИЛГАНУУД ТОСХОНОЙ ШЭМЭГ

ТОСХОНОЙ ургэдэхэ, хүн зоноймь олон болохо тума ажаhуудалай эрилтэ хэрэглэмжэ үдэр бүри ургажал байдаг ха юм. Энэшье талаар үнгэрhэн дүрбэн жэл соо Хоридо нилээд ехэ юумэн хэгдээ, шэнэ барилганууд бодхоогдоо.

Аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй коммунальна ажахын таhаг тосхоноо болбосон түхэлтэй болгохо, хүдэлмэришэдэй, алба хаагшадай коммунальна хэрэглэмжэ хангаха талаар ехэ юумэ бүтээгээ. Үнгэрhэн гурбан жэлэй туршада коммунальна таhагай барилгын бригаданууд хамтадаа 2000 шахуу дүрбэлжэн метр талмайтай дүрбэн квартиратай 11, хоёр квартиратай 3, нэгэ байратай 12 гэр ашаглалгада оруулhан, тиигэжэ олохон айл шэнэ байра абажа, найр наада хэжэ түбхинэhэн байна. Хэдэн шэнээн олон гэртэ капитальна заhабари энэ үе соо хэгдээ гээшэб? Энэ хэрэгтэ 3 жэлэй туршада 48 мянган шахуу түхэриг мүнгэн гаргашалагдаа.

Тосхоной айлнуудые электрын гэрэлээр хангахын түлөө ехэхэн анхарал табигдаа. Урдань зайн гал үгэжэ байдаг арба гаран жэжэхэн двигательнүүд худалдаг hэн. Тиихэ мүртөөшье ажалшадай хэрэглэмжэ ёохор хангалтгүй байгаа бэлэй. Үнгэрhэн дүрбэн жэлэй эхээр 256 киловатт хүсэтэй «Шкода» түхэлэй хүсэтэ дизель-двигатель табигдажа, электрын гэрэл Хори дээрэ үргэлжэдөө сасарhан байгаа. Энэ талаар бэри мүнөө ямар байдалтай болоод байhан тухай дээрэ хэлэгдэhэн дахин дабтаhанай үлүү. Ехэ болон бага хүсэтэй электролинии таталганда, 7 подстанци баригданда бүхыдөө 82 мянга гаран түхэриг мүнгэн гаргашалhан жэшээтэй.

Ажалшадай ажаhуудал хэзээ хэзээнэйхиhээ улам hайжаржа, баян дэлгэрээр ажаhуудаг, хэрэгтэй болодог алибаа хэрэгсэлээрээ гүйсэд дүүрэн хангагданхай. Хуушаншье, шэнээршье бии болоhон үйлсэнүүдээр алхалагты, шэнээр бариhан шифер хушалтатай, үнгэлэн шэрдэhэн ставнитай сонхонуудтай, үндэр ехэнүүд туранууд захагүй олоороо дайралдахал. Нёдондо, урзанда 47 айл өөhэдтөө шэнэ гэрнүүдые барижа ороо, тиихэдэнь гэрээ hэльбэhэн, капитальнаар заhаhан, шэнэ залгалта хэhэн айлнуудай тоо абахань бэрхэтэй хаш.

1960 ондо гутал, хубсаhа оёхо, часы заhаха мастерскойнуудтай, парикмахерскатай, фотографитай ажалшадай гэр hуудалай хэрэглэмжэ хангаха комбинат шэнээр баригдажа, ашаглалгада оруулагдаа hэн. Советскэ үйлсэдэ мүн шэнээр баригдаhан номой магазин hонирхон хараха байхат. Ном hударта хэрэгтэй хүнүүдые эрхимээр хангажа байдаг энэ магазинда хүдэлэгшэдтэ коммунис ажалай коллектив гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоhон байна.

Бури hүүлэй нэгэ хоёр жэлэй туршада хүдөөгэй эд хэрэглэгшэдэй Хориин бүлгэмэй правлени худалдаа наймаанай газарнуудые олон болгохо асуудалда hаналаа онсо хандуулаа. Эдеэ хоолой, промышленна эд бараанай магазинууд урдань ехэнхидээ тосхонойнгоо тэгэндэ оршонхой, хажуу талаар hуугшадта ехэ ябадалтай, магазин ошохын тула үнэтэ сагаа гээдэг ушарнууд тохёолдодог байгаа. Тэрээниие хараада абажа, 5 магазин шэнээр хэрэгтэй байhан газарнуудта баригдажа, хүн зониие хангажа байна. Анаагай совхоз Хориин эгээ зүүн захада столово нээhэн байха юм. Тиихэдэ аймпотребсоюз өөрынгөө столово үргэдхөө, капитальна заhабарилга хэжэ, шэнэ түхеэрэлгэнүүдээр хангаа.

Шэнэ барилгануудые тоолохо болоо hаа үшөөл олон. Тэдэнэй мантагарнуудынь дурдаха болоо hаа, аймагай хэлхеэ холбооной конторо уhаар дулаасуулагдадаг шэнэ байшанда 1962 оной эсэс багаар зөөжэ оробо. Аймгүйсэдкомой милициин таhаг мүн лэ шэнэ гэр барюулжа, хуушанаа заhуулжа, Базарна үйлсэдэ үнгэ оруулаа. Соведүүдэй байшангай баруун тээ тэбхэрлэн хюрөөдэмэл модоор бариhан, шифер хушалтатай мантан томо шэнэ барилга байха. Тэрэмнай 75 үхибүүдэй багтаамжатай саад гээшэ. Тус байшангые бодхоолгодо түрэлхидшье hайн дураараа яhалахан хабаадаhан, өөhэдынгөө хубитые оруулалсаhан юм.

hурагшадай тоо дүрбэн жэл соо аяар 400 гаран үхибүүдээр олон болоо гээд тэмдэглээ hэмди. Теэд 1935 ондо ашаглалгада ороhон hургуулиин хоёр дабхар томо байшан яашье хангажа шадахаяа болёо бшуу. Гадна hуралсал хадаа ажабайдалтай нягта холбоотой болоожо, элдэб юрын түхеэрэлгэнүүд али зэргэ олон хэрэгтэй болоно гээшэб? Тэрэнэй түлөө мүн лэ тусхай классууд, гэрнүүд хэрэгтэй ха юм. Энэ эрилтые хангаха зорилготойгоор hургуули шадар мүн лэ ехэ барилга хэгдээ, мүнөөшье хэгдэжэ байhаар. Хэдэн классуудтай hуралсалай хоёр корпус ондоо тээhээ асарагдажа табигдаба, электротехническэ кабинедэй гэр бүтээгдээ, шулуун hууритай спортивна зал гол түлэб hурагшадай хүсөөр бодхоогдоо. Энэ барилгада сельскэ Совет доторой татабариhаа 1000 түхэриг мүнгэ таhалжа үгэhэн байна. Багшанарта байрын 5 гэр баригдаа.

СААШАДАА БЭЕЛҮҮЛЭГДЭХЭ ЮУМЭНҮҮД

КЛУБАЙ урда бага түхэреэлэн сахаригдаhан эрьетэй, хэндээшье хэрэггүй гэжэ тоологдодог Үдэhөө заха абаhан хооhон байдаг набтар газар бии агша hэн гүб даа. Хамтадаа 4 гектар талмайтай энэ газар тойруулан хашаалагдажа, ургамалнуудаар баян сэсэрлиг hайхан амаралтын орон болгогдохоор hуури табигдаа. Тэндэ 8500 ургамалнууд hуулгагдаа. Тэдэнэй дунда акаци, клен, крыжовник, уляангир болон бусад түрэлэй модонууд таригданхай, үндэhөө бүридүүлжэ, набша намаагаа дэлгээжэ захаланхай. Тиигээд саашадаа мүнөө хабарhаа эхилжэ, парк дотор бусад хэрэгсэлнүүд болон түхеэрэлгэнүүд бии болгогдохоор хараалагдана. Зүгөөр эндэхи

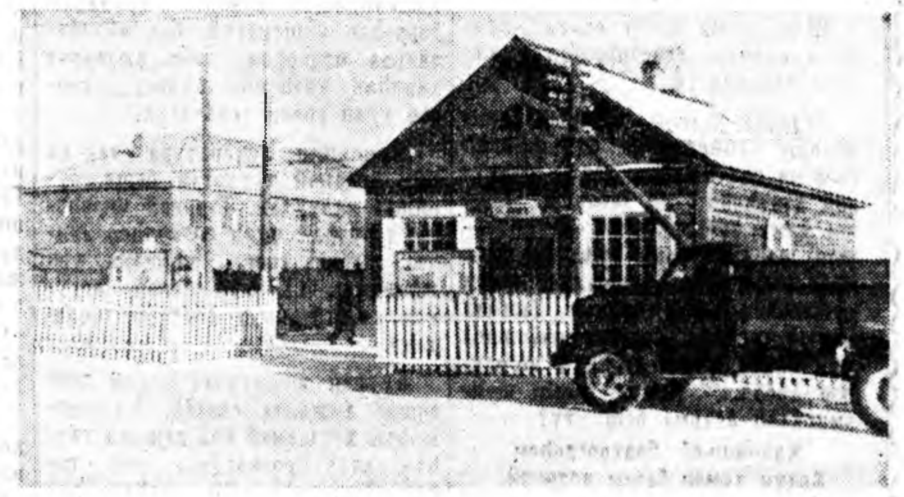

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Коммунис ажалай коллективэй хүдэлдэг номой магазин. Саада таладаньшлакоблогоор баригдаhан 8 квартиратай байрын гэр.

хүдэлмэри ехэнхи ушарта олониитын hайн дуранай эдэбхи үүсхэлээр бүтээгдэhэн, саашадаашье энэл гуримаар бэелүүлэгдэхэ жэшээтэй.

Үдын хүүргэ дээгүүр алгад гараад, уhанайнгаа эрьеэр хойшолходоо горитойхон барилга хэжэ байhан газарта хүрэжэ ерэгдэхэ. Эндэмнай больнична городогой томо томо барилганууд баригдажа байна. Тус барилганууд хирпиисээр, шлагаар сохигдоhон блогоор баригдана. Энэ больница хадаа бүтээд байхадаа, зүүн хүниие нэгэ доро эмнэн аргалха, ёрёо оньhон түхеэрэлгэнүүдтэй эмнэлгын ехэ орон болохо юм.

Коммунальна ажахын таhаг, мүн 2-дохи СМУ хадаа байрын гэрнүүдые олоор барижа байhаар. Тиихэдээ хоёр дабхар аад, олон квартиратай хирпиисээр гү, али шлагаар сохигдоhон блогуудаар гэрнүүдые бодхоожо захалаа. Мүнөө иимэ томо нэгэ гэр ашаглалгада оруутай, хоёр гэрэй торхо бүтэнхэй, үшөө нэгэнэй hуури табигдаад байна. Шулуугаар бариhан олон байратай томо гэрнүүдые бодхоохо гээшэ барилга эрхилхэ хэрэгые шадабаритайгаар ябуулдаг болоhыень гэршэлжэ үгэнэ. Эдэ томо барилгануудай хажуугаар Хориин барилгашад 53 hууритай, 85,8 мянган түхэригэй үнэ сэнтэй хоёр дабхар гостиницын байшангые баhал шлакоблогоор барижа, нэгэдэхи дабхарынь дууhуутай, сүлөө забдагүй ажаллажа байнад.

Барилга бодхоолгон саашадаа бүри ургэдхөөр түсэблэгдэнэ. Ажалшадай ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангаха комбинадай хоёр дабхар байшан барихын тула 120 мянган түхэриг мүнгэн hомологдонхой, 520 hурагшадай hураха hургуулиин, үйлэдбэриин управлениин паркомой байшангууд болон бусад олон ажаhуудалда, үйлэдбэридэ, соёл гэгээрэлдэ хабаатай барилганууд ерэхэ жэлнүүдтэ бүтээгдэхэ, тосхоной шэмэг болохол байха. Түргөөр лэ эдэ барилганууд бодог лэ гэжэ юрөөхэhөө бэшэ ямар ондоо хүсэлэл байха hэм даа.

ТОСХОНОЙ КАРТЫН ДЭРГЭДЭ

ХОРИИН СЕЛЬСОВЕДЭЙ гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Доржи Цыренович дүрбэн жэлэй урда зурагдаhан тосхоной карта харуулаа hэн, тиигээд мүнөө үедэ ямар болоод байhан тухай тэрэ карта дээгүүр багсаан зуража байжа харуулха зуураа, өөрынгөө hанажа ябаhан юумые хөөрэжэ үгөө бэлэй.

— Хоримнай халбайжал байна. Тосхоноо болбосон түхэлтэй болгохо, ажалшан зоной соёл сурталай, ажаhуудалай эрилтые хангаха асуудал ерэхэ тоосоото үедэ бүрин түгэс шиидхэгдэхэ зэргэтэй. Энээн тушаал hунгагшаднай манайнтаа урда шангахан эрилтэ табидаг гээшэ. Шэнээр hунгагдаhан депутадууд лэ энэ хэрэгтэ бүхы hанал оролдолгоёо гаргаха зэргэтэй.

Жэшээнь, нэн түрүүлэн кинотеатр тон хэрэгтэй болоо. Культурымнай байшан багадаад лэ байна. Тиихэдэ үхибүүдэй ясли, саад бэряа hаа, баhал болохотой байгаа. Гутал, хубсаhа оёхо мастерскойнууд, парикмахерска, фотографи гээд лэ шухала газарнууд тон таарамжагүй байранууд та оруулагданхай. Энээн тухай бодомжолхо саг ерээ. Үнгэрhэн дүрбэн жэл соо хэгдэхээр байhан юумэнүүдэй зариманиинь дүүргэгдэнгүй үлэшэhэншье байха. Энээниие ерэхэ үедэ зайсуулха шухала байна,— гэжэ нүхэр Аюшин картаяа бэряад hуухадаа иигэжэ бодомжолон хэлээ бэлэй.

Нютаг зондоо хүндэтэй, этигэл найдабаритай нүхэднай алишье Соведүүдтэ hунгагдахадаа түрэл Хориингоо хүгжэлтые энээгээр хизааргүй, үшөөл хүгжөөхэ, болбосон түхэлтэй, сэсэг набшаар бүрхээhэн гоё hайхан тосхон болгохын түлөө оюун бодолоо хандуулха, үргэн олон ажалшадые энэ хэрэгтэ элсүүлэн хабаадуулхын хойноhоо оролдохо бэзэ гээд найдая. Тиигээдшье Хориин ажалшад түйлаhан амжалтаараа дашуурангүй КПСС-эй XXII съездын, партиин ЦК-гай мартын, ноябриин Пленумүүдэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө улам эршэтэйгээр ажаллажа, ажал хэрэг дээрээ, ажаhуудалдаа, соёл болбосоролдоо бүри ехэ хубилалтануудые ерэхэ жэлнүүдтэ түйлахыень хүсэе.

Иимэл нэгэн бодол сэдьхэлтэйгээр эрхим хүбүүд, басагадаа дээдэ засаг түрэдөө түлөөлэн hунгажа байха үедөө үгын дээжэ болохо юрөөл маггаалаа hунгагша бүхэн баhал дурдан түүрээн хэлэхэл байха. Хэлэхэшье ёhотойл даа.

Г. ЦЫРЕТОРОВ,
манай тусхай корр.
Н. Галдановай
фотозурагууд.

[ЗУРАГ] ДЭЭРЭ: Амаралтын парк руу орохо ворота, автобу[с]... худалдаха кассын гэр, шэнээр барнгдаhан магазин (Со...сэ).

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 2-дохи СМУ-гай барижа байhан байрын гэр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: больнична городогтохи барилганууд бүтээгдэжэ байна.

ХОРИИН hОНИН

ДҮНГҮҮД ГАРГАГДАНА

Үйлэдбэриин управлениин харьяата Үдын совхозой дирекци ажахын тоосоондо ороhон хонишодой бригадануудай 1962 ондо хэгдэhэн ажал хүдэлмэриин дүнгүүдые гаргажа дүүргээ. Хэhэн хүдэлмэриинь дүүргэлтые хараада абажа, hайнаар хүдэлhэн хонишодто нэмэлтэ түлбэри түлэгдэбэ.

1962 ондо өөрынгөө даажа ябаhан 554 эхэ хониноо 555 хурьга түлжүүлжэ, ехэ хониной толгой бүриhөө 3156 грамм ноохо хайшалжа абаhан Бато-Мунко Цыденовэй (3-дахи отделени) бригадынхид хамтадаа 2199 түхэриг мүнгэ өөhэд хоорондоо хубаажа абаха болобо. Гэр бүлэ Санжежин Хусаев, Дыжит-Ханда Бадарханова гэгшэд 1440 түхэриг мүнгэндэ хүртэбэ. Тиихэдэ Цындэма Гунтыновагай отарынхид 759 түхэриг абахань.

АЛДАР СОЛЫН ДЭБТЭРТЭ БЭШЭГДЭБЭ

Үйлэдбэриин управлениин, тэрэнэй парткомой тогтоолой үндэhөөр үнеэн бүриhөө 2264 килограмм hү haahaн Нарhатын совхозой 4-дэхи отделениин hаалишан Ц-Д. Цыдыпова, 2113 килограмм hү haahaн тус совхозой 2-дохи отделениин hаалишан Ц. Дамбаева, 2097 килограмм hү haahaн Анаагай совхозой 5-дахи отделениин hаалишан С. Ширапова, Үдын совхозой суута хонишон Б-М. Цыденов болон хамтадаа 10 хүнэй нэрэнүүд аймагай «Ажалай шэн габьяагай, алдар солын дэбтэртэ» бэшэгдэбэ.

Тиихэдэ управлениин харьяата ажахынуудай 23 түрүүшүүл аймагай хүндэлэлэй самбарта гаргагдаба. Тэдэнэй дунда 1962 оной намар 664 гектар таряа хадажа, 4200 центнер орооhо сохиhон Үдын совхозой 4-дэхи отделениин мэдээжэ комбайнер Дамба Лхасаранов оролсоно.

Литературын hонин

АПН

АРМЕНИИН ШЭНЭ ЛИТЕРАТУРА

Геворг ЭМИН, армениин поэт, Гүрэнэй шангай лауреат

Хэдэн үгөөр Армениин залуу уран зохёолшод тухай хэлэхын аргагүй. Ямаршьеб нэгэ уран зохёолшын ерээдүйе тухайлха hэдэлгээр олон лэ шүүмжэлэгшэд, уншагшадшье алдуу хэhэн байха.

Нилээд дүршэлтэй болоhон ботаник, садоводшье зарим ургамалнуудай үрэhые илгаруулжа ядан тухашардаг. hаяхан hалбарhан hэмбэрэг ногоон зарим ургамалнууд түхэлөөрөөшье, үнгөөрөөшье бэе бэедээ адлихануул байдаг юм. Мэнэ бултайhан залаае юрын лэ гэжэ, үгышье hаа, үзэсхэлэн hайхан модон болохо гэжэ үсөөхэн хүнүүд таадаг.

Гансal нэгэ хүндэ шүтэлгын хүйтэн шэрүүн саг үнгэрөө. Бүхы Совет ороной литературын нэгэхэн hалаа, армян шэнэ литература намаа набшаяа дэлгэhэн урин дулаахан хабарай, зүлгэ ногоон нажарай сэсэг набшын шэнэ шэнэ буурсагуудай hалбарhан сагта мандажа байна.

Уран хоолойн аялгаар hэрюухэн hэбшээ асарhан залуу поэдүүдшье, прозаигуудшье бидэнэй дундаhаа ургаа ха юм.

Шэнэ үеын бэлиг ехэтэ поэдүүд аханар, эсэгэнэрэйнгээ алдууе дабтанагүй.

Тэдэнэр хэтын хэтэhээ даган ябаhан национальна ёhо заншал гээшые заатал hаа хэдэн хүнүүдэй хэлэhээр лэ дабтаха бэшэ юм гэжэ зүб ойлгоно. Литературын жасада шэнэ зүйл оруулха гээшэмнай ёhо заншалаа улам хүгжөөhэн хэрэг байха. Тиимэл хадань залуу уран зохёолшод үни заяанай дабтагдаhан юумэнhээ арсажа, мүнөө үеын шэнэ амисхаал асарна бэшэ гү?

...Хаанашьеб бодхоогдоhон
Хатуу түмэр бетон ордоной
Хана дээгүүр
Ширазай
Улаан сэсэгүүдэй
hалбараагүйдэнь,
Бидэнэр уйланагүйбди.
Эгээ гээгдэшэhэн Хафиз
Энээндэ гансал уйдана.
Дуугаа үргэнэбди түмэр
бетондо,
Дуундамнай баясан, тэрэ
Бадарна, hалбарна,
сэсэглэнэ...—

гээд, манай поэзиин түрүү Егише Чаренцын ёhо заншалай түлөө тэмсэгшэдэй жагсаалда оролсоhон залуу поэт Левон Закарян дуулана.

Тэрэнэй дайшалхы нүхэр 22-той Размик Давоян шэнэ сагайнгаа эрилтэдэ тааранхай. Шүлэгүүдэйнь нэрэнүүд «Дэлхэй бидэ хоёр» гэhэншүүнүүд юм. Поэт бүхэн өөрынхеэрээ гансал Америкые нээнэ бэшэ, харин бүхы юртэмсэ, дэлхэй, хүн түрэлтэнэй түүхые өөрынхеэрээ нээнэ, эринэ гээшэл даа.

Гансал национальна бишыхан дүхэриг соо эрьелдээгүй, үргэн дэлюун, үндэр соёл эрдэмтэй уран зохёолшодой шэнэ үе—залуу поэдүүд—манай баяр шуу.

17-той поэт Торос Дарбинянай шүлэгүүд гушаад онуудай мэдээжэ поэдэйшье атаархамаар уран хурса, нугархай байна.

Энэ залуу үеын шэнжэдэ замбуулиниие дабуулhан саг хадаа үльгэр домог, телеграфай ян гэhэн мэдээсэлшье бэшэ, харин сэдьхэл бодолые hэбин hэрюусүүлдэг агаар шэнги юрын үдэрнүүдэй түрим болоо. Поэдүүднай ажабайдалые номой хуудаhан дээрэhээ уншанагүй, бэе махабадаараа мэдэрhэн, хоёр нюдөөрөө харahан, үзэhэнөө шүлэгүүд соогоо уран гоёор зураглана.

Армениин литература гансал үни урданай түүхэтэй бэшэ, бүришье залуухан. Тэрэнэй үндэhэнүүд арадай аман зохёолhоо эхилээ, мүнөө сэсэг набшань, үрэ жэмэсынь XX зуун жэлэй агууехэ амжалтанууд соогуур гэрэлтэнэ.

hүүлэй жэлнүүдтэ манай прозошье амжалта ехэтэй. Үлтигэлшэhэн хуушанай ёhо заншал хаяhан залуу прозаигууд урган гараа. Үшөө 18—20 наhатайhаа прозо бэшэжэ эхилhэн хүбүүд бии.

Залуу үеын прозаигууд Грант Матевосян, Перч Зейтунцян, Карэн Симонян, Вардгес Петросян, Зорайр Халапян гэгшэд манай баян прозодо өөрынгөө тусхай hуури эзэлжэ, роман, повестьнүүдые хойно хойноhоонь хэблүүлнэ.

Заримдаа поэт, прозаигуудаймнай зохёолнууд соо бусадай нүлөөншье, урагшагүйхэн дүршэлнүүдшье харагдадаг. Творческо ургалтын хэды хүндэ хүшэр байhые энэмнай баримтална бшуу. Бидэ шэнэ шэнэ зохёолнуудай мүндэлсөөр уран зохёолшодойнгоо ургалтые мэдэрэн баясанабди.

Мүнхэ залуу наhанай мухашагүй эрмэлзэлые манай уран зохёолшод баталан дуулана.

Үшөөл дээшээ,
Үшөөл дээшээ дабшая,
Эрмэлзэл хүсэлтээ суг
Үшөөл дээшээ!
Хүсэлhөө дээгүүр дабшая,
Алдар солын хажуугаар
Аблагүйгөөр,
Алдар солоhоо дээгүүр дабшая!

ГЕТЕ, ГЮГО, ЭЛЮАРАЙ ЗОХЁОЛНУУД БЕЛОРУС ХЭЛЭН ДЭЭРЭ ХЭБЛЭГДЭНЭ

Совет Белоруссиин ахалагша поэдүүдэй түрүүлэгшэ Степан Лиходиевский хадаа литературада 20 онуудта ерэhэн намтартай. Тэрэнэй шүлэгүүд үргэн дэлюун уншагшадай дунда хүндэтэй болонхой.

hүүлэй жэлнүүдтэ поэдэй творчество соо уран hайханай оршуулга ехэхэн hуури эзэлнэ. hаяхан Минскдэ «Берестянка живых тревог» гэhэн номынь хэблэгдэн гараба. Энээн соонь поэдэй шүлэгүүд болон оршуулганууд оронхой. Иоган Вольфганг Гётын «Загаhашан», «Ой хүбшын хаан», «Аяншанай hүниин дуун», «Миньона» гэhэн мэдээжэ шүлэгүүдээр номой хуудаhан нээгдэнэ. Мүн Генрих Гейнын «Силезиин нэхэгшэд», «Лорелей», «Гарцда аяншалгаhаа» хэhэг оршуулагданхай.

Степан Лиходиевский француз поэзидэ дуратай, тэрэниие hайн мэдэдэг юм. Виктор Гюгогой «Баррикада дээрэ», Теофиль Готьегой —«Баркаролла», Шарль Бодлерэй—«Авель Каин хоёр», мүн Поль Верленэй хоёр шүлэг оршуулагданхай. Номой түгэсхэлдэ Поль Элюарай «Эрхэ сүлөө», Луи Арагоной «Партиин поэт» гэжэ шүлэгүүдэй оршуулганууд бии.

Сүхэ-Баатарай дурасхаалые Буряад оромнай ёhолон тэмдэглэбэ

Монголой арадай-революционно партиие байгуулагша, Монголой арадай гүрэниие байгуулагша Сүхэ-Баатарай түрэhөөр далан жэлэй ойдо зорюулагдаhан баярай суглаан hаяшаг Улаан-Үдэдэ болобо.

Зүүн-Сибириин библиотечнэ институдай ехэ зал соо хүн зон олооро суглараа, Баярай суглаае БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. У. Хахалов нээгээд, элидхэл хэхын тулада түүхын наукануудай кандидат, монгол-совет хани барисаанай бүлгэмэй тэшүүн Д. Улымжиевтэ үгэ үгөө. Удаань Монголой түлөөлэгшэ, Зүүн-Сибириин библиотечнэ институдай студент Гомбоцырен үгэ хэлээ.

Түгэсхэлдэнь концерт табигдаhан байна.

Спартакиадын эхин дээрэ

Профсоюзуудай үбэлэй табадахи спартакиада захалба. Улаан-Үдэдэ «Локомотив» бүлгэмэй түрүү hуури эзэлхын түлөө санаар, конькигаар, хоккей наадалгаар мүрысөөн болобо. Тэрээндэ локомотив-вагонно заводой, түмэр замай отделениин 300 гаран физкультурнигууд хабаадалсаа.

Удаань Эрхүү хотодо Зүүн-Сибириин түрүү hуури эзэлэлгын мүрысөөн санын урилдалгаар, табсан (трамплин) дээрэhээ hурэлгөөр, санаар годирhон орёо харгы гарган ябалгаар, конькигаар спартакиадын мүрысөөн үргэлжэлүүлэгдэбэ. Улаан-Үдын түмэр замшадай команда тоогойнгоо талаар түрүү зэргэдэ ябана.

Д. Раднаев.

Жигжэд таабай

Почтальон шэнэ hониниие асардаг ехэл хүндэтэй хүн. Бүхы хүдэлмэри почтальонhоо дулдыдадаг. Абтаhан бэшэг, газетэ, журналнуудые эзэдтэнь саг соонь хүргэхэ гээшэ баhашье бэрхэтэй ажал. Хэблэл тарааха гээшэ мүн өөрын шадабариhаа болохо.

Республикын эгээн холын Аха нютагай Хүүргэ тосхоной почтальон Жигжэд Лопсанович Аюшеев жара гаранхай. Тэрэнэй почто зөөдэг газарынь ехэ тарую. Энэ үбгэн Түнхэнэй үйлэдбэриин управлениин Ахын Кировэй нэрэмжэтэ колхозой нэгэдэхи бригадые захаhаань заха хүрэтэр ябажа гарадаг. Хэды үндэр наhатай болобошье, холуур байhан хонишод, үхэршэдтэ заатагүй хүрэдэг.

«Айл бүхэндэ газетэ, журнал» гэhэн уряатайгаар хэблэл тараалгын хүдэлмэри ябуулдаг байха юм. Тиимэhээ бригадынхидынь 15 янзын газетэ, журнал захижа абана. Илангаяа малшад Василий Никифоров, Николай Дамбаев, Владимир Тропинкеев болон бусад «Буряадай залуушуул», «Буряад үнэн», «Правда Бурятии», «Известия», «Правда» газетэнүүдые, «Китай» болон бусад журналнуудые абана.

Гадна hурагшадай дунда пионерэй газетэ, журнал тарааха талаар Жигжэд таабай бага бэшэ хүдэлмэри ябуулна.

Үбэлэй шэмэрүүн хүйтэн, хорон hалхин почтальоной зүрхэ заашье тунхарюулнагүй.

Ш. Санжеев.

Эрдэмтэд уншагшадтаяа уулзаба

Улаан-Үдэ хотын ажалшад республикынгаа эрдэмтэдтэй уулзажа хөөрэлдэхын, hони hонин номуудые худалдажа абахын зорилгоор номой магазинуудта эртэ үглөөнhөө субажа эхилээ.

Үдэрэй 12 час. Куйбышевай үйлсэдэхи номой нэгэдэхи магазин соо хүн зон олооро сугларанхай.

— Хүндэтэ уншагшад! Таанадай гүйлтаар мүнөөдэр республикын эрдэмтэдтэй уулзалга эмхидхэгдэбэ. hонирхоhон асуудалнуудаараа хандахадатнай болохо,—гэжэ номой магазинай директор нүхэр Чимитов сугларагшадта хандана.

Хэлэ, бэшэгэй эрдэмэй доктор Лазарь Ефимович Элиасов Зүүн-Сибириин арадуудай аман зохёол яажа суглуулhан тухайгаа сугларагшадта hонирхолтойгоор хөөрэжэ үгөө. Хэлэ, бэшэгэй эрдэмэй кандидадууд А. И. Уланов, Ц-Д. Б. Будаев, А. Н. Дугаримаев, түүхын эрдэмэй кандидадууд Г. Л. Санжиев, А. К. Золтоев гэгшэд hонирхолтой асуудалнуудаар уншагшадтай хөөрэлдөө үнгэргөө.

Ленинэй үйлсэдэхи хоёрдохи магазинда уншагшадтай болоhон хөөрэлдөөн ехэ hонирхолтойгоор үнгэрөө. Эндэ геологическа эрдэмэй кандидадууд Г. А. Дмитриев, Г. И. Туговик, экономическа эрдэмэй кандидат А. Г. Туйск болон бусад олон асуудалнуудта тодорхой харюу үгөө.

hүүлээрнь эндэ сугларагшад дуратай номуудаа худалдажа абаhан байна.

Ю. Дылыков.

ТҮР... МЕХАНИ...

Автокран гэрэй ... мэр-бетон плитэнүү... нөөр үргэжэ, тэрэ... дээрэ сүмөөхэнөөр ... бина. Автомашинаhа... галга оройдоо хэдэ... дүүргэгдэнэ.

Автокранай жоло... мар гар hаатабари... хүдэлнэ. Тэрэниие ... трестын дүй дүршэ... низаторнуудай нэ... Петрович Бурлаков ... юм. Нүхэр Бурлаков... рэг hайса мэдэхэ т... мэришэн.

Тимофей Петро... ажалладагайнгаа т... эй социалис мүрыс... рагша» гэhэн тэмд... данхай. Мүнөө нүхэ... лаковта коммунис ... нигай нэрэ зэргэ ол... на.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Т. ...
А. Шулунов...

Хүдөөгэймнай клуб хүй...

Баргажанда Дэрээн нютаг эгээн саада захынь hуурин. Тэндэхи совхоздо хүдөөгэй нэгэ клуб хүдэлдэг. Газааhаань харahан хүн: «Гайхалтай клубтай байнат» гэжэ совхозой ноёдто үнэгэн малгай үмдүүлээ hаа, хайшан гэжэ баярлаха ааб! Клубынь шэнэ бэшэ хуушаншье hаа, яhала болохотой байшан.

Газааhаа гаhар гүүлүүлhэн клуб соо орожо хараябди. Шала оёорынь үни заяанай угаагдаагүй, хурга зузаан хирэ. Хана, үhөөнь—эhэ тооhон. Тэрэшье тэрэ гэе.

Клубта кинокартина харуулагдажа эхилбэ гэлэй. Клуб соо хүйтэн гээшэнь. Ороhон уладууд малгай... бээлэйгээ баринха... налдажа hуухыень... юун гэхэ байнат?...

«Ай, зайлуул, ... урда түргэхэн до... гэлдээд, картиныи... дүй байтар хүнү... ябашанад. Клуба... зүдэрүү байдалтай... тэрэниие тойрожо ... юу харана, бодо... Тэндэ Дэрээнэй а... рай директор Жам... нов, клубые даагш... бонов гэгшэд ажа... гаад, клубайнгаа ... мэдэнгүй байна г... баа түлидэг хүнтэй... Тэрэнь юугээ хэгш...

Л. Д...

ЧЕЧЕНО-ИНГУШАЙ АССР. **Грозненско туршалгын-мелиоративна станци «дербентская» гэжэ сортын үбэлжэдэг капустые тарижа, амжалтатайгаар ургуулдаг болоо. Капустын үрэhые хээрын газар дээрэ намарай сагта сеялкээр таридаг. Капустын ургажа эхилхэдэнь тэдэниие зулгаажа шэнгэрүүлдэг юм. Рассадань Кавказай үбэлые hайнаар тэсэжэ гараад, мартhаа эхилэн түргэнөөр ургажа ородог. Майн эхин үеэр гектарай 20—25 тонно капуста хуряажа абадаг байна. Үбэлжэдэг капустын өөрын үнэ эртэ таригдадаг юрынь капустынхида орходоо хоёр дахин хямда юм. Зураг дээрэ: агроном В. Н. Марченко (наада талаhань) үбэлжэдэг капустын ургасые шалган хаража байна. Энэ зураг январь hарада буулгагданхай.**

ТАСС-ай фотохронико.

ТОБШОХОНО...

☐ Баргажанай Дэрээнэй совхозой механизатор Цыбик Хормонов үнгэрэгшэ намар «С-6» комбайнаар 650 гектарай таряа хуряагаа. Олон мянган пүүд таряа комбайнайнгаа бункерhаа гүрэнэйнгөө амбаарта эльгээгээ. Нүхэр Хормонов гансахан комбайнер бэшэ, тракторист. Мүнөө хабарай тарилгада бэлэдхэн, машина техникээ заhабарнлжа байна.

☐ Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин Бэшүүрэй Хаяа нютагай медицинскэ хүдэлмэрилэгшэ Мария Савельева зондоо хүндэтэй, олондо магтаалтай эмшэн болонхой. Энээнэй ур... най эндэхи зон эмшэ... hээ хорёод километрэ... шүүр тосхон ошохо б... шо hэн. Мүнөө то... өөрын эмшэнтэй боло...

Б. Бан...

☐ Хорин Дээдэ-Ху... дэ нютагта совхозой б... доной промышленност... хүдэлмэришэд ажаhу... рэгшэ январь hарад... номой шэнэ магазин, ... дэбэ. Энэ тосхон жэл ... ургана, эндэ шэнэ ш... нууд бодоно.

Х. Р...

ХИЛЫН саанаhаа

Монголой арад өөрынгөө вождиин дурасхаалые ёhолон тэмдэглэнэ

УЛААН-БААТАР, февралиин 2. (ТАСС). Монголой арадай-революционно партиие байгуулагша, монгол ажалшадай гүрэниие байгуулагша Д. Сүхэ-Баатарай түрэhөөр 70 жэлэй ойе Монголой ажалшад мүнөөдэр баяр ёhололой оршон байдалда тэмдэглэжэ байна.

Улаан-Баатарай хэдэ мянган хүн зон Монголой ниислэлэй түбэй талмай дээрэ сугларжа, Д. Сүхэ-Баатарай болон Х. Чойбалсанай хүшөөгэй дэргэдэ венок табилгын ёhолол болоо.

МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал түрүүтэй МНР-эй парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэд МНРП-гэй ЦК-гай, МНР-эй Арадай Ехэ Хуралай Президиумэй, Министрнүүдэй Соведэй зүгhөө венок табяа, тэрэшэлэн дипломатическа корпусой, Монголой революцида хабаадагшадай, ниитын организацинуудай, Монголой Армиин зүгhөө веногууд табигдаа.

Сүхэ-Баатарай ажабайдал болон ажал ябуулгада зорюулагдаhан выставкэ МНР-эй Центральна музей соо нээгдээ. Монгол арадай вождиин революционно болон гүрэнэй ажал ябуулгые харуулhан документнүүд, тэрэнэй өөртэнь хамаатай юумэнүүд болон буу зэбсэгүүд выставкэдэ табигданхай.

Ирагай премьер-министр пресс-конференци хэбэ

БАГДАД, февралиин 1. (ТАСС). Нютагай болон гадаадын гүрэнүүдэй журналистнуудта зорюулагдаhан пресс-конференци дээрэ үсэгэлдэр үгэ хэлэхэдээ, Ирагай премьер-министр Касем ороной дотоодын байдалай зарим асуудалнуудта тогтоо.

Ирагай нефтиин национальна компани байгуулха гэжэ правительствын hанаашалжа байhан тухай Касем мэдүүлээ. Иимэ компани байгуулха тухай хуули hаяар баталан абтаха байна. Ирагта нефтиин томо уурхай элирүүлэгдээ, тэрэниие хариин оронуудай нефтиин компанинууд ашаглаhагүй. Энэ томо уурхай Ирагай нефтиин национальна компанида дамжуулан үгтэхэ гээд Касем мэдээсээ.

Саг үргэлжын конституци болон hунгуулиин хуули тухай асуудалые тусхай комитедүүд февраль соо зүбшэн хэлсэхэ гэжэ Касем заагаа. hунгуулиин хуули зохёохо хүдэлмэри энэ hара соо, конституциие зохёохо хүдэлмэри энэ оной июльдэ түгэсхэгдэхэ гэжэ Касем тэмдэглээ.

США-гай болон Англиин империалис политикые Ирагай премьер-министр хурсаар шүүмжэлээ. Ирагай нефть элбэгтэй байhан ушарhaa уламжалан, Ирагай Республика тушаа империалистнууд элдэб hанаашалга гаргана гээд Касем хэлээ. Энэ хадаа Англиишье, Америкыншье империализмда хамаадана. Манай политикын Америкын политикатай адли байхые Холбоото Штадууд хүсэнэ. Тэдэнэр манай ороной дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсахаар эрмэлзэнэ гэжэ Касем мэдүүлээ. Америкын Холбоото Штадууд бидэндэ заналта хэнэ, тиихэдээ манай республикые усадхаха зорилгоор Ирагтахи олон бүлэгүүдые зэбсэглэжэ шадахабди гэжэ мэдүүлдэг гээд Касем онсолон тэмдэглээ.

Венесуэлэдэхи байдал шахардуу шанга болоо

ГАВАНА, февралиин 2. (ТАСС). Венесуэлэдэхи байдалай шахардуу шанга болоhон тухай хэблэлэй мэдээсэлнүүд гэршэлжэ үгэнэ. Юумын үнэ сэнгэй хүндэрэлгэдэ эсэргүүсэн, демократическа эрхэ сүлөөгэй түлөө арадай хэжэ байhан тэмсэлые дарахын тулада Ромуло Бетанкурай правительство яаралтайгаар бэлэдхэжэ байна.

Ла-Гуайра, Маракай, Пуэрто-Кабельо, Баркисимето городуудай сэрэгэй гарнизонууд дайшалхы зэhэнги болгогдонхой. Национальна гвардиин мянга гаран солдат нютагай полициин мэдэлдэ үгтэнхэй. Олон городуудай үйлсэнүүдтэ харуул табигдаа. Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй командованида зарим hэлгэлтэнүүд хэгдэhэн байха юм.

Венесуэлэ хэдэн арбаад самолёт, арба гаран сэрэгэй корабль, тэрэ тоодо эсминецүүдые, США болон Англиhаа худалдажа абаа гээд «Нотисиас де ой» газетэ мэдээсэнэ.

Японой судные Америкын танкер уhанда шэнгээбэ

ТОКИО, февралиин 2. (ТАСС). Нагасаки префектурын эрье шадар Японой загаhа барилгын судные США-hаа Япондо байдаг зэбсэгтэ хүсэнүүдэй танкер мүнөөдэр түргэн ябадал дундаа мүргэжэ, тэрэниие уhанда шэнгээгээ. Загаhа барилгын судны команда 9 хүнhөө бүридэдэг байгаа. Тэдэнэй 5 хүниинь абарагдаа, гурбаниинь гэмтэжэ үхэhэн байна гээд Киодо Цусин агентство мэдээсэнэ.

Эквадорто гашуудалта ушар болобо

НЬЮ-ЙОРК, февралиин 2. (ТАСС). Эквадорой ниислэлhээ 200 милиин газарта оршодог Кито гэжэ бишыхан городто угаа ехэ гашуудалта ушар болоо. Городой шажанай hургуулиин оройнь сүмэрэн унажа, тэрээнhээ уламжалан, зуу гаран үхибүүд үхөө. 450 гаран үхибүүд модон доро амидыгаар даруулhан байна. Полици болон сэрэгэй частьнуудай солдадууд абаралгын хүдэлмэри хэжэ байнхай.

И. Тер-Ованесянай амжалта

НЬЮ-ЙОРК, февралиин 2. (ТАСС). Эндэ «Мэдисон-сквер гарден» гэжэ зал соо хүнгэн атлетикээр мүрысөөн боложо байна. Уты руунь харайлгаар советскэ спортсмен И. Тер-Ованесян үсэгэлдэр нэгэдэхи hуури эзэлээ. Тэрэ 8 метр 18 сантиметртэ байна. Энэ хадаа гэр байра соо туйлагдаhан дэлхэй дээрэхи эгээн лэ дээдэ туйлалта болоно.

Валерий Брумель дахяад түрүүлбэ

НЬЮ-ЙОРК, февралиин 2. (ТАСС). Валерий Брумель США-да үнгэрэгдэдэг Милроуз гэжэ хүнгэн атлетикын заншалта нааданда хоёрдохёо чемпион боложо гараа. Нью-Йоркдо «Мэдисон-сквер гарден» гэжэ стадион соо үсэгэлдэр мүрысөөнэй болоходо, Валерий Брумель хоёр метр 18 см. үндэрые харайжа, Америкын атлет Джон Томасые буляа.

Уласхоорондын шэнжэлэл

■ Де Голлиин „нюуса“

❦ „Нэгэдэмэл Европо“ тушаа Париж болон Вашингтоной hанал бодол

«Юрэнхы дэлгүүртэ» Англиин орохо тухай Брюссельдэхи хэлсээнүүдэй хүсэдөөр таhалдаhанhaa уламжалан, капиталис оронуудта сошордолго гараhан байна.

Франциин президент де Голль январиин 14-дэ үгэ хэлэхэдээ, «Олон-национальна ядерна хүсэнүүдтэ хабаадалсаха тухай» США-гай дурадхалнуудые буруушаахадаа, Холбоото Штадуудтай Англиин «нягта холбоотой байhан дээрэhээнь «Юрэнхы дэлгүүртэ» тэрэнэй орохые буруушааhаб гээд эли тодоор мэдүүлээ hэн. Хэлсээнэй таhалдаhанай шалтагааниие элирүүлхын тулада дурсагдаhан үгын хэлэгдэhэнhээ хойшонхи үе соо болоhон ушарнуудта тогтохо хэрэгтэй.

Боннско канцлер Аденауэрай Парижда аяншалгада Америкын болон Англиин хүтэлбэрилэгшэд ехэ найдажа байhан юм. Январиин 21—22-то хэлсээнүүдэй болоhон эсэстэ Вашингтондо, Лондондо ехээр гайхаhан байгаа. Юуб гэхэдэ, Франци Баруун Германи хоёрой хоорондо хани барисаан тухай договор баталагдаhан байгаа бшуу.

Гэхэтэй хамта де Голлиие гансаардуулха hэдэлгэнүүд хэгдэжэл байгаа. «Юрэнхы дэлгүүртэ» Англиин орохо тухай хэлсээнэй январиин 28-да хэгдэхээр хараалагдаад байхадань, худалдаа наймаанай хэлсээ хэхын тулада Америкын президентын тусхай түлөөлэгшэ, гүрэнэй агсан секретарь Гертер Брюссельдэ ниидэжэ ерээ. США-гай президентын баhа нэгэ түлөөлэгшэ Мэрчент энэ ушарта «сэрэгэй талаар» хэлсээ хэхын тулада Парижда яаралтайгаар ерэhэн байгаа.

«Коммунис аюулай» тохёолдожо байхада, баруун оронуудай бүри бата нэгэдэлтэй болохыень президент Кеннеди январиин 24-дэ болоhон пресс-конференци дээрэ уряалhан байгаа. Энэ баримта юу харуулааб гэхэдэ, баруун оронуудай хоорондохи арсалдаа зүрилдөөе зайсуулха арганы США-да тиимэ олон бэшэ үлэhэн байна бшуу. «Бүри hүүлшын үедэ» США-гай гүрэнэй секретарь Раск боннско гадаадын хэрэгүүдэй министр Шредертэ бэшэг эльгээжэ, «Брюссельскэ хэлсээнүүдые абархыень гуйhан байгаа». Баруун Германиhаа Вашингтондо байдаг элшэн сайдые мүн лэ энэ зорилгоор Кеннеди тэрэ үедэнь урижа уулзаа.

Эдэ бүгэдэhөө ямар үрэ гараhаниинь мэдээжэ. Франци эрид шанга хараа бодол баримталжа, «Юрэнхы дэлгүүртэ» Англиин орохо тухай Брюссельдэхи хэлсээн хүсэдөөр бурууhурөө. Тэрэнэй hүүлээр дураа гуталга, уурлалга гараhан, зэмэлэлгэ хэгдэдэг болоhон байна. Дураа гуталга замханагүй. «Европын нэгэдэлые hулаpуулаа», «НАТО-гой стратегидэ горитой гай түбэг татаа» гэжэ «Нью-Йорк таймс» газетэ Франциин президентые ехээр зэмэлнэ. Хэнэйнь зүбые эндэ тодорхойлхогүйбди. Зүгөөр хоёр ушар тухай тогтохо хэрэгтэй.

Хамагай түрүүндэ «Европын нэгэдэл» гэдэг, «Атлантическа нэгэдэл» гэдэг ондо ондоо ойлгомжонууд гээшэ. Капиталис лагериин доторой зүрилдөөн намдадаггүй байгаа, нэгэшье минута соо намданагүй. НАТО гэжэ нилээн томо сэрэгэй бүлэглэл дотор «Юрэнхы дэлгүүрэй» экономическа амяараа бүлэгэй бии болоhониинь НАТО дотор зүрилдөөнэй гарадаг байhые гэршэлжэ үгэнэ. Бүри 1957 ондо «Юрэнхы дэлгүүрые» байгуулагшад Англиие тэрээндэ оруулангүй үлөөhэн байгаа бшуу. Тиимэ болохолоороо, «Европые можо болгон хахаргаа» гэжэ де Голлиие зэмэлдэг байгаа hаа, мүн өөhэдыгөө зэмэлхэ зэргэтэй болоно гээшэ. Гэбэшье «Юрэнхы дэлгүүртэ» хабаададаг нүгөө табан ороноиинь мүнөө де Голлиие нилээд нэгэн hаналтайгаар зэмэлжэ байна гэжэ баримтанууд харуулжа үгэнэ. Энэ хадаа гүнзэгы ехэ зүрилдөөнэй болодог байhые харуулна бэшэ аал? Капиталис оронуудай хоорондо худалдаа наймаанай талаар «байлдаануудай» таhалгаряагүй боложо байдагые бидэнэр харадаг байнабди. Тиимэ болохолоороо, Брюссельскэ хэлсээнэй таhалдаhан ушар «Нэгэдэмэл Европо» болон «Атлантическа нэгэдэлэй» дотор эгээн лэ хурса зүрилдөөнэй боложо байhые харуулжа үгэнэ.

Тиин «Нэгэдэмэл Европо» гэдэг үгые Париж болон Вашингтоной ондо ондоогоор ойлгодог байhые мэдэжэ ядахаар бэшэ. США-гай хиналтада оронгүйгөөр Баруун Европын капиталис монополинуудые нэгэдүүлхэ гээшэ «Нэгэдэмэл Европо» болоно гэжэ де Голль ойлгодог байна. Жэшээлхэдэ, Франциин бэрхэ шэнжэлэгшэ Турну Европодо бэелүүлхээр де Голлиин хараалдаг түсэбүүдые иигэжэ тайлбарилна: «де Голль Париж Бонн хоёрой хоорондо холбоо байгуулжа байна. Энэ холбоон зургаан ороной (тайлбарилан хэлэбэл «Юрэнхы дэлгүүртэ» ородог оронууд—С. И.) тушэг тулгуури боложо үгэхэ ёhотой, энэ Европо автономно байха, зүүн болон баруун оронуудай хоорондохи тэнсүүрые хангаха арга саашадаа хэрэглэгдэхэ гурбадахи хүсэн болоно гэжэ де Голль тоолоно». Харин де Голль хадаа энэ Европые француззууд хиналта дороо барижа байха ёhотой гэжэ hанаашалдаг юм.

«Нэгэдэмэл Европодо» Вашингтоной ямараар хандадаг байhые харуулхын тулада Брюссельдэхи хэлсээнэй үедэ Раскын хэлэhэн үгые дурдая. Европо тушаа «США-гай агууехэ түсэб» иимэ: «Нэгэдэхеэр, энэ хадаа тон нягта жагсаалтайгаар нэгэдэhэн Европо. Хоёрдохёор, Европо болон Хойто Америкэ хоёрой хоорондоо бүри нягта холбоотой байлга. Гурбадахяар, Атлантикын хойто районуудай эдэ агууехэ оронуудай болон дэлхэйн бусад районуудай оронуудай хоорондохи харилсаануудые бэхижүүлэн hайжаруулга болоно...». Европын болон Хойто Америкын хоорондоо нягта холбоотой байхые дурадхахадаа, байгуулагдахаар түсэблэгдэжэ байhан Атлантическа экономическа нэгэдэлдэ США булюу hуури эзэлдэг байха гэжэ Раск найдана (энээн тухайнь хэблэл элитээр бэшэнэ, энээнииень де Голль шэнги Европын политигууд hайнаар ойлгоно)... «Юрэнхы дэлгүүртэ» Англиин орохо гээшэ Европые өөрынгөө экономическа хиналтада абаха түрүүшын шата гээшэ гэжэ Холбоото Штадууд тоолоно. Эгээл иимэhээ де Голль англо-американ түсэбүүдые таhалдуулhан байна бшуу.

Иигэжэ де Голлиин «нюусада» бидэнэр ойртожо ерэбэбди. Капиталис оронууд дундаа ямаршье зүрилдөөгүйгөөр хүгжэнэ гэhэншүүгээр Европын ерээдүйе Вашингтоной түсэб (мүн Парижайшье түсэб) ... байна. США-гай «Агуу... замые үсэд нэтэрүү үб... хаана бэшэ, харин ка... ствын жэгдэ бэшээр х... лашагүй жама ёhон х... Энэ жама ёhон дэлхэ... дайнhаа хойшонхи үе с... ропын монополинуудые ... гэнөөр хүгжөөгөө. Евро... ческа талаараа нилээд ... хэй дээрэхи хэршье хү... лис оронуудтай зүрилд... хаар, далайн саанаhаа ... заабари дүүргэхые хүс... лоод байhыень Холбо... нэгэтэ мэдэжэ абаhан ... «Нэгэдэмэл Европодо» ... үүргэ дүүргэхэ эрилтэ ... хаар «Бонн—Париж г... ной» бии болоhыень ... ядахаар бэшэ байна.

Капитализмын жэгдэ ... жэдэг жама ёhые ямар... люулжа шадахагүй. Т... лоороо, дэлхэйн капит... дай хоорондохи зүрил... үлэжэ, бүри шангадаха...

Тиимэ болохолоороо, ... дэлхэйн гүнзэгы ехэ ... уламжалан, де Голли... гараhые буржуазна по... рүүлхые хүсэнэгүй, ... дахашьегүй.

С...

Редакторай ...
М. Н. Н...

Манай адрес, телефону...

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 2... **ФОНЫ РЕДАКЦИИ:** редактора—46-32, зам. редактора ... ответ. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни и пр... —24-74, сельского хозяйства, советского строительства ... ры—47-59, промышленности, транспорта, информаци... литературы и искусства—34-05, писем и рабселькоро... отдел переводов и корректорская—35-95, бухгалтери... Для междугородных переговоров — 16.
Гор. Улан-Удэ, типография Министерства ... Бурятской АССР.

Н00342 Зак. №...